

OPERA

ZUID

**JAARVERSLAG &
JAARREKENING 2023**

Inhoudsopgave

1. VERSLAG RAAD VAN TOEZICHT 2023.....	3
2. BESTUURSVERSLAG 2023.....	4
2.1 INLEIDING	4
2.2 ACTIVITEITEN EN CULTURELE PRESTATIES 2023	7
2.2.1 PRODUCTIES EN PROJECTEN.....	7
2.2.2 MAATSCHAPPELIJKE WERKING.....	18
2.2.3 VOORUITBLIK ACTIVITEITEN 2024	25
2.3 BEDRIJF EN ORGANISATIE	27
2.3.1 ORGANISATIE EN PERSONEEL.....	27
2.3.2 FAIR PRACTICE EN WERKGEVERSCHAP	27
2.3.3 DIVERSITEIT EN INCLUSIE.....	28
2.3.4 GOVERNANCE	29
2.3.5 SAMENSTELLING BESTUUR EN RAAD VAN TOEZICHT	32
2.4 FINANCIËN.....	34
2.4.1 EXPLOITATIERESULTAAT	34
2.4.2 LIQUIDITEITSPPOSITIE	34
2.4.3 EIGEN VERMOGEN	34
2.4.4 EIGEN INKOMSTEN.....	34
2.4.5 ONDERNEMERSCHAP	34
2.4.6 RISICOPARAGRAAF	35
2.4.7 NADERE VERANTWOORDING AANVULLENDE SUBSIDIE RAOCCC	35
3. JAARREKENING	36
3.1 BALANS PER 31 DECEMBER 2023	36
3.2 CATEGORIALE EXPLOITATIEREKENING 2023	38
3.3 KASTROOMOVERZICHT 2023	39
3.4 GRONDSLAGEN VOOR DE JAARREKENING	40
3.5 TOELICHTING OP DE BALANS PER 31 DECEMBER 2023	43
3.6 TOELICHTING EXPLOITATIEREKENING 2023.....	48
3.6.1. BATEN	48
3.6.2. LASTEN.....	50
3.6.3. WNT – VERANTWOORDING	51
4. PRESTATIEVERANTWOORDING.....	54
5. HANDTEKENINGENBLAD	55
6. CONTROLEVERKLARING	56

1. VERSLAG RAAD VAN TOEZICHT 2023

GOVERNANCE

De Raad van Toezicht (RvT) ziet toe op de ontwikkeling en uitvoering van het beleid van Opera Zuid. De RvT ondersteunt het Bestuur daarin actief, en staat waar nodig bij met raad en daad. Zij verliest de belangen van stakeholders niet uit het oog, waaronder die van subsidiënten, partners, werknemers en bezoekers. De RvT oefent haar taak uit volgens de principes van de Governance Code Cultuur.

De Raad van Toezicht heeft het verslag van het Bestuur over het boekjaar 2023 goedgekeurd. De jaarrekening is door Wolting & Versteegh Accountants en Belastingadviseurs gecontroleerd en van een goedkeurende verklaring voorzien. De RvT heeft de jaarrekening goedgekeurd en decharge verleend aan het Bestuur.

TERUGBLIK

Met recht is 2023 een succesvol jaar voor Opera Zuid te noemen. Het financiële herstel- en verbeterplan dat eind 2022 werd opgesteld, is daadkrachtig uitgevoerd. De financiën zijn actief gemonitord, waardoor een negatief resultaat over de cultuurnotaperiode 2021-2024 zal kunnen worden afgewend. Dit is te danken aan de inzet van de gehele organisatie. Opera Zuid is erin geslaagd trouw te blijven aan haar missie en visie, ondanks het tekortschietende budget. De RvT kijkt met plezier terug op een aantal prachtige producties. Met *Orphée aux Enfers* wist het gezelschap met humor en verbeeldingskracht zowel pers als publiek te bekoren. En de Buurtopera *Blijft u aan de lijn* liet wederom zien hoe groot de verbindende en ontwapenende kracht van kunst kan zijn. Opera Zuid heeft zich bewezen als onmisbare factor, zowel voor het landelijke kunstenveld, de regionale cultuurketens, als voor de eigen buurtbewoners.

TAAK EN VERANTWOORDELIJKHEID

De aandacht van de RvT was gericht op het ondersteunen van het bestuur in het bepalen van een verantwoorde richting voor het gezelschap. De RvT is in 2023 vijfmaal formeel bijeengekomen. De financiële positie van Opera Zuid, zowel in de nabije als iets verdere toekomst is een belangrijk thema geweest. De RvT heeft zich naast het monitoren van interne processen, ook expliciet ingezet voor het vertegenwoordigen van Opera Zuid naar externe stakeholders toe, zoals subsidiënten en de politiek. Naast de vijf formele vergaderingen was er permanente afstemming tussen de Raad en het bestuur.

EVALUATIE

De Raad van Toezicht heeft in 2023 onder leiding van de voorzitter een zelfevaluatie gedaan. Hier is aandacht besteed aan de rolverdeling binnen de RvT en de rolverdeling RvT-bestuur; de communicatiestructuren; de toetsing van waarden en principes van Good Governance; de opvolging van het financiële actieplan; de rol van de Raad in het ambtelijke en politieke contact over de toekomst van Opera Zuid. De RvT heeft geconstateerd dat de doelen die het zichzelf voor 2023 had gesteld, in belangrijke mate zijn gerealiseerd.

VOORUITBLIK

2024 wordt een cruciaal jaar voor Opera Zuid. De huidige cultuurnotaperiode komt ten einde, en de ingezette financiële koers moet ook dit jaar worden vastgehouden. Belangrijker nog is de periode na 2024. De financiële positie van de organisatie dient structureel verbeterd te worden, wil Opera Zuid haar opdracht in de toekomst kunnen blijven uitvoeren. Dit vraagt in de eerste plaats om grotere financiële slagkracht. Politiek en beleidsmakers zijn hierbij aan zet. De RvT zal zich ook aankomend jaar samen met het bestuur hardmaken voor het voortbestaan van Opera Zuid.

SAMENSTELLING

Er hebben in 2023 geen wisselingen in de samenstelling van de Raad van Toezicht plaatsgevonden. De RvT bestaat uit zeven personen: dhr. J.F.M Heuvelman als voorzitter, mw. G.M.J.M. Stratermans AA als penningmeester en mw. P.J.M.G. Blanksma-van den Heuvel, dhr. mr. L.B. Langevoort, dhr. drs. P.H.E. Tra, mw. S. Goetgeluk en dhr. drs. M. Kagenaar als leden.

De Raad van Toezicht dankt het bestuur, managementteam en alle medewerkers van Opera Zuid voor hun grote inzet, betrokkenheid en bijdrage aan het succes van Opera Zuid.

Marc Heuvelmans, voorzitter Raad van Toezicht Opera Zuid.

2. BESTUURSVERSLAG 2023

2.1 INLEIDING

Met trots en voldoening kijken we in dit verslag terug op – en evalueren we – het intense, rijkgevulde, en - ondanks moeilijke keuzes – geslaagde jaar 2023. In onzekere tijden en tegen het decor van een financieel best lastig perspectief, wist Opera Zuid haar artistieke lijn van kwaliteit gekoppeld aan avontuur en toegankelijkheid verder te ontwikkelen én in verheugende successen te verzilveren.

Financieel: op koers door de storm

Op financieel vlak was 2023 zowel een bewogen als een geruststellend jaar voor Opera Zuid. In 2022 werden we geconfronteerd met enorme kostenstijgingen, die bij aanvang van de cultuurnotaperiode op een reeds te krappe begroting niet voorzien konden worden. Dit had deels met de energiecrisis en de inflatie- en exploderende kostencrisis te maken, en deels met de naschokken van de coronajaren. Hierdoor liep het voorziene negatieve resultaat fors op en een negatief resultaat over de cultuurnotaperiode 2021-2024 dreigde. In 2022 heeft het bestuur daarom een interne analyse opgesteld waarin de externe en interne factoren die hebben geleid tot het onverwacht negatievere exploitatiesaldo over '22 in kaart werden gebracht, en op basis daarvan werd een plan van aanpak geformuleerd met – onder andere – een gewijzigde artistieke planning voor 2023 en 2024, met als einddoel een sluitende exploitatie voor de cultuurnotaperiode 2021-2024.

We hebben voor dit jaar een aantal pijnlijke artistieke programmakeuzes moeten maken om dat doel te kunnen bereiken, zoals de keuze voor een veel kleinere najaarsproductie zonder koor¹ en het ietwat afschalen van het aantal speelbeurten van onze najaarsproductie en onze kinderopera. De keuzes en de gevolgen daarvan zijn steeds transparant overlegd met al onze stakeholders (extern en intern), waardoor er een groot draagvlak voor de moeilijke beslissingen bestond. De artistieke kwaliteit van al onze producties en het artistieke DNA van Opera Zuid was daarbij onze topprioriteit en leidend principe. We bleven op elk ogenblik trouw aan onze visie en missie. Ons beleid rond de drie cultuurcodes bleef een leidend kompas in zeer moeilijk vaarwater.

Uitermate trots is Opera Zuid op de wijze waarop we vorm en inhoud gaven aan de principes van de Fair Practice Code:² de moeilijke beslissingen die we omtrent het bijstellen van onze koers moesten nemen, hebben geen enkele negatieve impact gehad op onze artiesten, kwetsbare schil van zzp'ers of vast personeel.

In ons actieplan werd, naast het financiële, ook het verminderen van de werkdruk voor onze medewerkers ingecalculleerd. We zijn er trots op dat het plan reeds dit jaar vruchten afwerpt en dat de aanpak werkt: door strakke monitoring, verstrakking van productieprocessen, bijstellen van productiekeuzes en afschalen van activiteitschema's en het inbouwen van tal van voorzichtigheidsmaatregelen sluiten we het jaar 2023 fors minder negatief af dan in ons actieplan begroot. Hierdoor wordt enige ademruimte en vertrouwen gecreëerd om deze koers in 2024 te blijven volhouden. Maar al komt door deze koers de veiligheid van een behouden aankomst aan wal eind 2024 in zicht, het blijft zorgelijk en pijnlijk dat Opera Zuid over onvoldoende basisfinanciering beschikt om haar artistieke en maatschappelijke opdrachten te kunnen vervullen zonder ingrijpende aanpassingen in haar artistieke programma. Nog verdere afschaling kan enkel nog leiden tot verschraling. Hierover hebben we in de loop van 2023 –ook in aanloop naar de nieuwe cultuurnotaperiode 2025-2028 – uitvoerig, veelvuldig en zorgvuldig gecommuniceerd met al onze politieke en ambtelijke stakeholders. We waren daarbij verheugd om zoveel maatschappelijke steun, begrip en draagvlak te mogen ervaren.

Artistiek: Sturm und Drang

Artistiek begon het jaar 2023 voor Opera Zuid, na een intense voorbereidingsfase, met een buitengewoon succesvolle productie: de inmiddels welbekende Benjamin Prins regisseerde ***Orphée aux Enfers***, onder de bezielende leiding van Enrico Delamboye. Een dolkomische, spetterende opera die door zowel publiek als pers met lyrisch enthousiasme werd ontvangen. Een bijzonder ambitieus project ook, zeker voor een team dat de coronaperiode nog vers in het geheugen had. De energie van

¹ Zo moesten we het pijn in het hart afscheid nemen van het plan voor een ambitieuze opera-marathon (*Ten Liefde*), in coproductie met Female Economy en meerdere theaters, die het publiek twaalf uur lang zou meevoeren in een muziektheatrale en dansante totaalervaring doorheen de hele schouwburg, van intimistische ontmoetingen tot collectieve zang en dans. Dit werd vervangen door een nieuwe productie van *Der Schauspieldirektor*.

² We waren dan ook zeer diep teleurgesteld toen eind 2023 de Fair Pay compensatieregeling van het Ministerie OCW eindelijk bekend werd, waaruit bleek dat Opera Zuid voor deze beleidsinzet in de toekomst nauwelijks extra gecompenseerd zal worden.

het stuk, de sprankelende eigentijdse vertaling ervan en de jubelende publieksreacties hebben de zangers, de dansers, het artistieke en ondersteunende team vleugels gegeven. De zalen waren bijzonder goed gevuld, mede dankzij unaniem lovende persreacties. We kregen bericht van diverse bezoekers die de voorstelling een tweede en zelfs derde keer wilden meemaken. Kers op de taart was de nominatie voor 'De Ovatie' van VSCD.

Het bijstellen van de artistieke plannen resulteerde najaar 2023 in de keuze voor **Der Schauspieldirektor** – een opera over het *maken* van opera. Met een gedreven en flexibel team is een bijzondere productie neergezet, met beperktere en deels gerecycleerde decors en nieuwe kostuums uit gerecycleerde materialen. Met deze keuze konden we onze uitgangspunten van artistieke kwaliteit én toegankelijkheid borgen, alsook onze inzet voor fair practice. Zanger, regisseur en auteur Christopher Gilett maakte met een combinatie van humor, ernst en liefde een meta-voorstelling die ons publiek wist te raken. Opera Zuid is er natuurlijk buitengewoon trots op dat niemand minder dan Sir Thomas Allen, één van de grootste Mozart-zangers van de laatste eeuw, zijn naam, zijn expertise en zijn liefde voor de toekomst van opera aan Opera Zuid wilde verbinden. Geflankeerd door een jonge, talentvolle cast leverde deze productie een publiekssucces op. De persreacties waren ditmaal wisselend. Desalniettemin zijn we trots op de realisatie van dit project. Opnieuw toonde Opera Zuid hoe we op inventieve, verantwoorde en duurzame wijze met (té) kleine budgetten inspirerende ervaringen kunnen creëren. Het is bovendien gelukt een succesvol talentontwikkelingsprogramma aan de productie te verbinden. In samenwerking met het Parktheater Eindhoven ontwikkelden we voor de première van deze productie een muzikale en filosofische avond rond 'Opera en Democratie', in de themareeks 'Let's talk about democracy'.

Participatie en inclusie: geen droom is onmogelijk

Een ander hoogtepunt was de **Buurt Opera Malpertuis (BOM)**. Wat een aantal jaar geleden begon als participatieprogramma, is inmiddels uitgegroeid tot een begrip. Een steeds groeiende en diversere groep deelnemers vond de weg naar deelname en gedurende het hele jaar groeide Opera Zuid verder uit tot dé sociaal-artistieke ontmoetingsplaats in het hart van de Maastrichtse wijk Malpertuis. Na de vorige editie *The Impossible Dream* (2022) raakten de deelnemers ervan doordrongen dat geen enkele droom écht onmogelijk is: een jaar lang samen zoeken, creëren, repeteren en zanglessen nemen resulteerde dit keer in de ontroerende en poëtische voorstelling *Blijft u aan de lijn*. De voorstellingen, gespeeld door buurtbewoners, waren strak uitverkocht – in onze kantine was daarom de voorstelling ook via een livestream te volgen. Door onze ramen en deuren wijd open te zetten, ontstonden ook in 2023 tal van onverwachte en inspirerende momenten. Dit werd eens te meer zichtbaar tijdens de **World Opera Day** (internationaal gevierd op 25 oktober) waarbij Opera Zuid inzette op het samenbrengen van (inter-)nationale vedettes en jonge talenten uit *Der Schauspieldirektor* met spelers en deelnemers van de BOM. We zijn er als Opera Zuid bijzonder trots op dat onze BOM – die in 2024 haar vijfjarige 'jubileum' zal kennen – een zeer prominente plaats innam (én de voorpagina sierde) in de door de Tweede Kamer bestelde Berenschot-studie *In de Schijnwerpers*; over de waarde, impact en bijdrage van cultuur aan maatschappelijke problemen, die medio 2023 verscheen. Dit sterkt ons in onze overtuiging dat opera, als meervoudige en complexe symbiose van kunstvormen en menselijke uitingen, een belangrijke rol kan en moet spelen in het hart van onze samenleving. We zijn er trots op dat we in 2023 het waardevolle project de WijkJury verderzetten, waarbij mensen, die om wat voor reden dan ook nooit eerder de weg vonden naar het theater, konden worden bereikt en geëngageerd.

De toekomst is jong: opera voor kinderen en opera van jonge talenten

Ook onze programmalijs opera voor kinderen kon dit jaar weer voor vreugde, muziek- en spelgenot én educatieve meerwaarde zorgen. De nieuwe versie van Mathilde Wantenaars speelse, ontroerende en filosofische opera **Een lied voor de maan** wist weer talloze kinderharten te raken. De workshops rondom deze voorstellingen vulden onze werkplek dagenlang met vrolijk lawaai, gezang en uitbarstingen van creativiteit. De tekeningen en brieven die binnenkwamen via onze educatiepartners en scholen hebben ons niet alleen ontroerd en vleugels gegeven, maar sterken ons blijvend in onze overtuiging van het onschatbare belang van nieuwe operacreatie van topkwaliteit voor kinderen voor de toekomst. Ook de educatieve werking rondom al onze andere projecten zorgde in 2023 voor onvergetelijke momenten, met als hoogtepunten toneelbezoeken aan *Orphée* en *Schauspieldirektor*, gekoppeld aan workshops en uiteindelijk voorstellingsbezoek. Uit een e-mail van een middelbare scholier mochten we vernemen dat hij opera uiteindelijk dan toch niet 'saai' vond, maar integendeel spannend en afwisselend en 'zoals het echte leven'!

Samen met onze partners Nederlandse Reisopera en De Nationale Opera realiseerden we de productie **Ändere die Welt** ('Verander de Wereld' – naar een gedicht van Bertolt Brecht), waarin jonge talenten niet alleen de hele wereld willen veranderen (klimaat en migratie bleken ook in deze productie de twee top-thema's en prioriteiten te zijn), maar ook, samen met ons, de wereld van het opera-maken, waardoor de stemmen van de toekomst hoorbaar worden voor ons publiek. Aanstormende talenten Pedro Beriso en Mart van Berkel ontvingen grote lof voor dit werk en zijn beide onderweg naar veelbelovende carrières. We zijn bijzonder verheugd te melden dat deze productie van *Ändere die Welt* in 2024 te zien zal zijn aan de beroemde Semperoper van Dresden.

De toekomst is kansrijk maar onzeker

Op 16 juni 2023 zijn de uitgangspunten voor de cultuursubsidies van het rijk voor de BIS-periode 2025-2028 gepresenteerd. De uitgangspunten voor de culturele sector werden benoemd als *rust, ademruimte en vertrouwen* - na de afgelopen turbulente periode van permanente omgang met crises en onzekerheid. Cruciale klemtonen in de cultuurvisie voor de komende periode zijn toegankelijkheid, artistieke impact en maatschappelijke waarde. Dit zijn stuk voor stuk uitgangspunten die Opera Zuid in haar beleid reeds prioriteert. In de tweede helft van 2023 bereidde Opera Zuid zich voor om een krachtig, ambitieus en realistisch meerjarenplan te schrijven dat deze waarden omhelst en opneemt in de kern van haar visie en artistieke plannen. Met als belangrijkste doelstelling: onze artistieke én maatschappelijke basisopdrachten uitvoeren op een innovatieve, weerbare en toekomstgerichte wijze, die de organisatie bestendigt en verduurzaamt. Op deze wijze willen we een positieve en optimistische bijdrage leveren aan de maatschappij en de culturele context waarin wij onze rol vervullen. We hebben dit plan ontwikkeld en geschreven vanuit een sterk gevoel van urgentie en een grote wil om deze rol blijvend te kunnen spelen als toonaangevend reizend operagezelschap. We hebben daarvoor wel een wezenlijk hoger bedrag moeten aanvragen dan het huidige OCW subsidieplafond. In de risico-analyse bij de begroting van ons plan hebben we de risicoscenario's in kaart gebracht van het niet volledig toekennen van het gevraagde bedrag. Continuïteit van Opera Zuid en bestaanszekerheid van onze artiesten en onze medewerkers staat daarbij voorop. Het huidige politiek volatiele klimaat vormt daarbij een bijkomende onzekerheid.

Duurzaamheid

Tevens zijn we ons bewust van de globale onzekerheid inzake de gevolgen en impact van klimaatverandering. Wereldwijd gaat 2023 de kronieken in als het warmste en het natste jaar ooit sinds het begin van de metingen. Verwachtingen van publiek en maatschappij veranderen; zowel de urgentie van als de aandacht voor de klimaatcrisis in het cultuurbeleid groeit. Wij houden rekening met de impact van dit gegeven op onze werking. We zijn ervan overtuigd dat creativiteit en artistieke organisatie een belangrijke bijdrage kan leveren aan bewustwording, het vinden van nieuwe oplossingen en adaptaties. Wij zijn ons als Opera Zuid terdege bewust van deze ingrijpende transformatie en uitdaging; verduurzaming staat hoog in onze prioriteitenlijst, als thema dat voor ons en voor de gehele cultuursector de komende jaren steeds belangrijker zal worden. Binnen Opera Zuid is daarom in 2023 een werkgroep duurzaamheid opgericht, bestaande uit medewerkers van alle afdelingen van de organisatie. Het bewustzijn, belang en de urgentie van dit thema leeft in alle componenten van onze werking. Met onze inventiviteit en binnen de parameters van onze mogelijkheden en budget, zoeken we steeds naar duurzame oplossingen.

Dank

De prachtige momenten en de bijzondere resultaten van het afgelopen jaar zouden niet mogelijk zijn geweest zonder de buitengewone inzet van al onze medewerkers en artiesten. Opera is een complexe kunst die de zoektocht belichaamt van de harmonie tussen emotie en denken. Ook in 2023 is die zoektocht cruciaal geweest voor ons succes.

Opera Zuid is bijzonder trots op het kundige, flexibele en gedreven werk dat door ons team van medewerkers is verricht. Zij hebben het afgelopen jaar veerkracht en enthousiasme aan de dag gelegd, ook op momenten dat het spannend was en de toekomst onzeker leek.

Dank gaat ook uit naar de Raad van Toezicht, wiens betrokkenheid en scherpe blik het succes van Opera Zuid permanent bewaakt. Wij zijn tevens onze overheden – het ministerie van OCW, de provincie Noord-Brabant, de provincie Limburg en de gemeente Maastricht – erkentelijk voor de steun en het vertrouwen.

Waut Koeken, Intendant Opera Zuid

2.2 ACTIVITEITEN EN CULTURELE PRESTATIES 2023

In lijn met onze opdracht, onze visie en onze missie heeft Opera Zuid in 2023 twee grotezaalproducties geproduceerd, een op talent gerichte productie en een opera speciaal voor kinderen. Daarnaast maakten we in onze eigen wijk Malpertuis een participatie-opera met buurtbewoners, onze BOM: Buurt Opera Malpertuis. Met de productie *Ändere die Welt* zetten De Nationale Opera, de Nederlandse Reisopera en Opera Zuid een nieuwe stap in hun structurele samenwerking en boden een unieke kans voor jonge artiesten in het kader van ons gezamenlijke talentontwikkelingsbeleid.

2.2.1 Producties en projecten

2.2.1.1 GROTE ZAAL PRODUCTIES

ORPHÉE AUX ENFERS – JACQUES OFFENBACH

Voorjaar 2023

Muzikale Leiding: Enrico Delamboye | Regie: Benjamin Prins | Decorontwerp: Marloes en Wikke | Kostuumontwerp: Marrit van der Burgt | Choreografie: Willy Laury | Lichtontwerp: Julian Maiwald | CAST: Euridyce: Amel Brahim-Djelloul | Pluton: Mark Omvlee | Jupiter: Roger Smeets | Junon: Francis van Broekhuizen | Orphée: Mathys Lagier | L'Opinion Publique/Bacchus: Thomas Morris | Mercure: Jeroen de Vaal | Diane: Anna Emelianova | John Styx: Olivier Hernandez | Vénus: Marina Ruiz | Cupidon: Sophie Collin | Apollon: Tom Jansen | in samenwerking met philharmonie zuidnederland.

In de komische opera *Orphée aux Enfers* geeft meestersatiricus Jacques Offenbach de klassieke mythe een flinke hilarische draai. Euridyce haat de muziek van Orfeo, wijst haar burgerlijke leven af en reist met haar minnaar Pluto naar de onderwereld. De goden, verveeld met hun rijke en machtige levens, besluiten Euridyce te volgen. Hun verschijning in de onderwereld leidt tot een extravagant, vrolijk en bevrijdend feest. Opera Zuid greep dit satirische gegeven aan om uitbundige en eigentijdse ontspanningskunst te maken: het publiek doen genieten van artistieke topkwaliteit en in parafraze van de Weense satiricus Karl Kraus: het denken te helpen ontspannen uit de kramp van het alledaagse, om fris en nieuw over onszelf en onze samenleving te doen nadenken. “*Opera Zuid geeft dit stuk een verbazend actueel karakter*”, schreef NRC.

Na het enorme succes van *Fantasio* (2019) nodigden we welbewust Benjamin Prins opnieuw uit om een opera van Offenbach te regisseren. *Orphée aux Enfers* is een parodie op de oudheid en toont het conflict tussen hel en paradijs – in deze productie duidelijk twee zijden van dezelfde medaille. Het creatieve team creëerde onder leiding van Prins en muzikaal leider Enrico Delamboye een kleurrijk spektakel voor oog en oor. De barok-geïnspireerde ontwerpen werden ingevuld met moderne, zinnenprikkende kleuren. Een voorstelling waar traditie en modernisme, humor en drama elkaar afwisselen. De tegendraadse vormgeving van het duo Wikke en Marloes zorgde tevens voor denkimpulsen over theater vroeger en nu, met onder meer duurzaamheid als belangrijk thema.

Prins en Delamboye creëerden een eigen versie van Offenbachs opéra comique. Deze versie werd aangevuld met materiaal uit de première versie van 1858 en de herwerkte variant uit 1874. De Balletten uit de laatste kregen een centrale plaats in het stuk. Jong danstalent onder leiding van choreograaf Willy Laury blies nieuw leven in de eeuwenoude can-can. Ook onder de solisten was er ruimte voor jong talent. Zo kregen Marina Ruiz, Sophie Collin en Tom Jansen de kans om niet enkel in het koor mee te zingen, maar hadden ook elk een eigen solistisch aandeel. Alle jonge talenten werden begeleid door ervaren collega's, conform de beleidsvisie van Opera Zuid over talentontwikkeling.

Door de spannende contrasten werd deze voorjaarsproductie een hit qua publieksbereik en ontvangst. Pers en publiek waren unaniem lyrisch over de voorstelling. *Orphée aux Enfers* werd dan ook genomineerd voor de VSCD prijs 'De Ovatie'.

De voorstelling werd uitgevoerd in het Frans met – omwille van toegankelijkheid en publieksbereik- Nederlandse en Engelse boventiteling.

Opera op de Parade

Op 22 juni zou *Orphée aux Enfers* traditiegetrouw op het podium staan bij Opera op de Parade in Den Bosch. Helaas moest deze voorstelling worden afgelast vanwege noodweer. Een alternatieve uitvoering in de Sint Janskathedraal bleek in extremis niet mogelijk vanwege religieuze onverenigbaarheid van de komische opera met de waarden van de kerk. Het Operaconcert IVC op vrijdag 23 juni en de Philmob & Sing Along op zaterdag 24 juni konden wel doorgaan. In het openluchttheater Valkenburg kon de voorstelling gelukkig wel spelen. Deze op beleving gerichte uitvoeringen bieden een uitgelezen kans voor nieuw publiek om kennis te maken met opera. Opera op de Parade was een samenwerking tussen Philzuid, Opera Zuid en Theater aan de Parade in Den Bosch.

'Orphée aux Enfers van Opera Zuid is een waar operafeestje. Dat vieren we niet vaak in Nederland. ... Dit is een ongekend weelderige productie met groots opgezette scènes, vol dans en humor ... Opera Zuid heeft uitstekend gecast.' – De Volkskrant

'Orphée aux Enfers als een actuele lachspiegel. ... Opera Zuid geeft het stuk, ondanks de klassieke aankleding, een verbazend actueel karakter.' – NRC

'Offenbachs satire druipt treffend van de kietelende kitsch' – De Limburger

'De opera-operette is lichtvoetig en aantrekkelijk vanwege de kinky kostuums en pruiken en de overtuigende vertolking van de ijzersterke, tijdloze melodieën.' –
Chapeau Magazine

'Opera Zuid laat Offenbachs geestige afdaling naar de hel bruisen van plezier.' – Trouw

'Orphée aux Enfers van Opera Zuid is één van die producties waarover je met zekerheid kunt zeggen dat iedereen op het podium, in het orkest én in de concertzaal er volop plezier aan beleeft. Het is een muzikaal feest waarin veel wordt gelachen en waar iedereen een stukje vrolijker en gelukkiger van wordt.' – Place de l'Opera

DER SCHAUSPIELDIRECTOR – W.A. Mozart

Najaar 2023

Muzikale Leiding: Enrico Delamboye | Concept, tekst en regie: Christopher Gillett | Scenografie en lichtontwerp: Bretta Gerecke | Kostuums: Leo van den Boorn | Dramaturgie: Joep Hupperetz | Assistent muzikale leiding: Lochlan Brown | CAST: Leo: Sir Thomas Allen | Lisa: Saskia Bonarius | Mademoiselle Silberklang: Kristina Bitenc | Madame Herz: Chelsea Bonagura | Buff: Marc Pantus | Herr Vogelsang: Mitch Raemaekers | Young Artists: Berend Stumphius, Neele Jacobsen en Pascal Fransen in samenwerking met philharmonie zuidnederland.

Het drama voorafgaand aan een première gebruiken om een opera te schrijven, Wolfgang Amadeus Mozart deed het. In de briljante komedie *Der Schauspieldirektor* nam de componist de operawereld op de hak. Alles komt voorbij: van rivaliserende zangers, grote ego's en hectische repetities tot ruzie op het toneel.

Mozart kon voor *Der Schauspieldirektor* rijkelijk uit zijn eigen ervaringen putten en dat geldt ook voor regisseur, auteur én operazanger Christopher Gillett. Hij schreef een nieuwe toneeltekst en regisseerde *Der Schauspieldirektor* bij Opera Zuid. Met in zijn achterhoofd een schat aan hilarische ervaringen. Alleskunner Gillett gaf een kijkje achter de toneelgordijnen en stapte daarmee in de beste Mozart-traditie met een liefdevolle satire op het operabedrijf. Voor deze nieuwe avondvullende versie van *Der Schauspieldirektor* winklede Gillett, samen met dirigent Enrico Delamboye, in het repertoire van Mozart om muziek toe te voegen aan de oorspronkelijk 20 minuten durende éénakter. Hun missie was om te onderzoeken hoe een opera over een opera iets kan vertellen over het maken van opera anno 2023 – én die zoektocht te delen met ons publiek.

Het maakproces was voor de zangers en het artistieke team een feest van herkenning. Regelmatig spiegelde situaties uit de opera zich in het echte leven van de repetitieruimte. Zieke zangers moesten overgenomen worden door de regieassistent, zangers scheurden uit hun kostuums en opkomsten werden faliekant gemist. Het publiek liep warm voor dit bijzondere kijkje achter de schermen, het drama dat zich gaandeweg ontvouwde en de meeslepende melodieën van Mozart.

Der Schauspieldirektor werd gezongen in het Duits en Italiaans, met gesproken teksten in het Nederlands en het Engels, met Nederlandse en Engelse boventiteling.

We zijn er trots op dat we er ondanks onze financiële beperkingen in slaagden aan deze productie een jong talentenprogramma voor zangers te verbinden, onder leiding van coach en dirigent Lochlan Brown en de internationaal gerenommeerde zangeres en zangcoach Chelsea Bonagura (Madame Herz in onze productie). Ook onze educatieve werking en onze participatie-inzet bleef rondom deze productie op volle toeren draaien. (Zie hieronder). Een bijzonder hoogtepunt in de context van deze productie was de ontmoeting tussen de cast, aangevoerd door opera-legende Sir Thomas Allen, en de deelnemers aan onze BOM, als onze bijdrage aan de internationale World Opera Day (25 oktober) voor het jaar 2023.

Opera en democratie

Op 11 november, de vooravond van de première, en een goede week voor de Nederlandse verkiezingen, vond in het decor van *Der Schauspieldirektor* een keynote speech en intensief panelgesprek plaats rondom het thema 'Opera en Democratie'. De avond werd geleid door moderator Tijmen Wehlburg. De inleidende keynote werd gegeven door auteur en dramaturg Willem Bruls. Naast Bruls zaten politicus en student Sep Wittenbols, componist Jan-Peter de Graaff, muziektheater makers Romy en Gable Roelofsen (Het Geluid Maastricht) en onze dramaturg Joep Hupperetz in het panel. De avond werd opgenomen en is als podcast gepubliceerd door Parktheater Eindhoven en Opera Zuid en vond plaats in het kader van de belangrijke themaweek "Let's Talk about democracy". Dat dit gespreksthema belangrijk en actueel is én blijft, hoeft geen betoog.

'Door geestige toespelingen op de operawereld en houtsnijdende sneren naar de huidige armoede in de muziekwereld is het een vermakelijke voorstelling.'

– De Volkskrant

'De gelouterde Britse bariton Sir Thomas Allen bekoort met zijn puike podiumprésence.'

– De Limburger

2.2.1.2 TALENT OPERA

ÄNDERE DIE WELT!

Regie en concept: Mart van Berckel | Muzikale leiding en piano: Pedro Beriso | Cast: Sam Carl, Inna Demenkova, Elenora Hu, Michael Wilmering, Amara van der Elst (spoken word) | Decor- en lichtontwerp: Vera Selhorst | Kostuumontwerp: Rosa Schützendorf | Klankontwerp: Timo Merkies | Soundscape: Wouter Snoei | Dramaturgie: Luc Joosten en Jasmijn van Wijnen | Ensemble: LUDWIG

Betekent verandering 'voortgang', als de geschiedenis zich steeds blijft herhalen? We roepen 'Ändere die Welt!' ('Verander de wereld!'), maar hoe doe je dat? En wat is verandering, als die gebaseerd is op ideeën uit het verleden? Deze vragen onderzochten we samen met onze partners in de talent-opera productie 2023, gebaseerd op een quote van Bertolt Brecht. Het tweede vers van die quote zegt: "want de wereld heeft het nodig!".

Samen met dirigent, arrangeur en pianist Pedro Beriso werd met bestaand opera- en liedrepertoire van onder meer Eisler, Weill, Rachmaninov, Shostakovich, Schumann, Auber, Beethoven en Wagner in combinatie met de hedendaagse klanken van spoken word en elektronische soundscapes een eigenzinnige muzikale wereld gecreëerd die opstand, verandering en vernieuwing ademde. De jonge, veelbelovende theatermaker Mart van Berckel bracht het geheel samen op het toneel, met jonge aanstormende talenten én alumni van De Nationale Opera Studio.

Uit de as van de ene opstand herrijst de volgende tegenbeweging, de volgende roep om het andere, het betere, het nieuwe – de roep om vrijheid. Op het wereldtoneel passeerden vele revoluties de revue, in verschillende gedaantes en met wisselend resultaat. In een decor van brokstukken van eerder bevochten ideologieën werden we opgeroepen ons af te vragen: kan een nieuwe wereld alleen gebouwd worden op het schroot van de oude?

Ändere die Welt! was een coproductie van De Nationale Opera, de Nederlandse Reisopera en Opera Zuid in het kader van talentontwikkeling van jonge artiesten in Nederland. Met deze coproductie zetten we een volgende stap in onze gezamenlijke, meerjarige samenwerking rond talentontwikkeling voor opera in en voor Nederland. *Ändere die Welt!* zal volgend jaar (2024) te zien zijn aan de beroemde Semperoper van Dresden.

'Ändere die Welt geeft hoop.' – Place de l'Opera

'Pastiche-opera roept op tot een liefdevolle revolutie.' – Theaterkrant

2.2.1.3 OPERA VOOR KINDEREN

EEN LIED VOOR DE MAAN – MATHILDE WANTENAAR

Libretto en muziek: Mathilde Wantenaar | Regie: Béatrice Lachaussée | Dramaturgie en libretto: Willem Bruls | Decor/ Kostuumontwerper: Nele Ellegiers | Licht: Cor van den Brink | Video: Coen Bouman | Cast: Berend Eijkhout | Vera Fiselier | Jan Willem Schaafsma | Ginette Puylaert | Eline Welle | Mirna Ackers | Musici van Het Nationaal Jeugdorkest | Muzikale instudering: Leonard Evers

Om effectief in te kunnen zetten op educatie en participatie brengt Opera Zuid bijzondere projecten voor een kinderpúblik. In het najaar van 2023 presenteerden we met trots een nieuwe herneming van Mathilde Wantenaars *Een lied voor de maan*, een ontroerende, speelse en filosofische fabel over de verbindende kracht van muziek in het leven en in de samenleving.

In het najaar van 2021 ging de opera *Een lied voor de maan*, een coproductie met DNO en tal van Europese partners, in première. In 2023 werd deze voorstelling wegens groot succes opnieuw opgevoerd. In oktober speelde een reeks reguliere en scholenvoorstellingen in de Boekmanzaal van De Nationale Opera. Bij Opera Zuid ontvingen we tal van basisschoolklassen in onze studio. Ook namen deze leerlingen deel aan voorbereidende lessen. Ze leerden over opera, orkestmuziek en gingen zelf aan de slag met het instuderen van 'Een lied voor de maan' en een theaterworkshop.

Een lied voor de maan is gebaseerd op het gelijknamige kinderboek van Toon Tellegen. In de voorstelling staat de Mol centraal, die samen met de Sprinkhaan een lied schrijft voor de Maan, die altijd zo eenzaam aan de hemel staat. De jonge Nederlandse componiste Mathilde Wantenaar waagde zich met de compositie voor het eerst aan een grotere opera. Wantenaar herkende in de vertelling veel van haar eigen bronnen: "Het verhaal sprak meteen tot mijn muzikale verbeelding. Er komen belangrijke thema's in aan bod, zoals eenzaamheid, identiteit, teleurstelling en vriendschap. Het is ook een stuk over de kracht van muziek en de mogelijkheid om contact met elkaar te maken."

Op initiatief van verschillende operahuizen ontwikkelt het European Network of Opera Academies (ENOA) masterclasses en workshops voor jonge musici, zangers en theatermakers: het idee voor *Een lied voor de maan* kwam voort uit zo'n workshop.

De voorstelling was een coproductie met De Nationale Opera, de Munt/La Monnaie, Festival Aix-en-Provence, Escuela Superior de Música Reina Sofía en met de steun van ENOA en Creative Europe Program van de Europese Unie.

'Wantenaar schrijft aantrekkelijk voor de stem' - Place de l'Opera

'Een lied voor de maan' ademt in alles aanstekelijk plezier ★ ★ ★ ★ - NRC

Liefelijke jeugdopera met een melancholische mol en vrolijk piepende muizen
- Theaterkrant.

2.2.1.4 BUURT OPERA

BUURT OPERA MALPERTUIS 2023: *Blijft u aan de lijn*

Regie: Tamara Jongerden | Zangcoach & regie-assistent: Ginette Puylaert | Muzikale leiding: Tim Sabel, Sachit Ajmani | Decor & Rekwisieten: Tara Velting, Nathalie Smeets | Kostuumontwerp: Kostuumatelier Opera Zuid | Lichtontwerp: MartinJan Gaasbeek | Productieleiding: Lotte Lindelauff | Opbouwwerk: Manon Pachen | Technische ondersteuning: Paul Francot | Geluidstechnicus: Jannes Noorman | Kap & Grime: Sonja Franssen |

Samen met buurtbewoners creëerde Opera Zuid in 2023 een nieuwe episode van de BOM, onze community opera die ontstaat vanuit en een inkijk geeft in het leven van de mensen in de Maastrichtse wijk Malpertuis, waar Opera Zuid geworteld is. Hun verhalen, persoonlijke anekdotes en muziek werden door een professioneel team van makers en operaspecialisten onder leiding van regisseur Tamara Jongerden samengebracht in de muziek-theatrale Buurt Opera Malpertuis (BOM).

BOM is community-opera, waarbij de pluriforme kunstvorm zorgt voor zelfontplooiing en gemeenschapsopbouw. Kwetsbare en eenzame mensen in de wijk, die een grote(re) afstand hebben tot reguliere cultuuruitingen, worden bij de BOM meegenomen in het hele maakproces van een opera.

Met veel passie en een professionele omkadering is de BOM uitgegroeid tot een project dat het hart van onze werking raakt. Een heel jaar lang komen deelnemers van uiteenlopende culturele achtergronden en sterk variërende leeftijden wekelijks bij Opera Zuid samen om een nieuwe collage-opera te schrijven, te repeteren en zanglessen te volgen. Persoonlijke verhalen van de deelnemers vormen het script. Ook maken de deelnemers samen de muziekkeuzes, die op tal van manieren verbonden zijn met ons repertoire. Zo mondt dit intieme en sociale ritueel van opera maken – elk jaar opnieuw - uit in een nieuwe voorstelling waarin de deelnemers zij aan zij op het toneel staan met professionele zangers en musici.

Blijft u aan de lijn

In de muziektheatervoorstelling *Blijft u aan de lijn* zochten de deelnemers naar hun eigen stem, hoe de stem klinkt en hoe de stem gehoord mag worden. De bewoners van Malpertuis en omliggende wijken grepen de kans om een hoogstpersoonlijk bericht door de telefoonlijn te persen. Ook als de verbinding slecht is – hallo? – of als de voicemail aan staat, of als er slecht naar hen wordt geluisterd – hallo? –, of als men ontstemd is – hallo? – We proberen allemaal aan het woord te komen via de ‘good old’ PTT-telefoon: jong en oud, zingend en spelend.

In *Blijft u aan de lijn* werd gewerkt met klassieke muziek van onder meer Benjamin Britten, Francis Poulenc, Kurt Weill en liedjes van Max Raabe. De muziek werd uitgevoerd door studenten van het Conservatorium Maastricht samen met de buurtbewoners.

De voorstelling speelde in Studio Malpertuis op 18, 19 en 20 december en was gratis toegankelijk. De voorstellingen kenden een dusdanig succes dat we het talrijk aanwezige publiek niet allemaal een plaats in onze Studio konden bieden; we zetten daarom onze tijdens de Covid-periode ontwikkelde expertise in om in onze artiestenkantine een livestream te bieden van de voorstellingen; ook deze kantine-plaatsen waren telkens volledig bezet.

De Buurt Opera Malpertuis was opnieuw een samenwerking tussen Opera Zuid, Trajekt, Conservatorium Maastricht en de Kunstketel en werd mede mogelijk gemaakt door Fonds voor Cultuurparticipatie, Gemeente Maastricht, Elisabeth Strouven Fonds, Stichting Kanunnik Salden/Nieuwenhof, Rabobank, De Schepper Delft Stichting, Postcode Loterij Buurtfonds en VSBfonds.

Blijft u aan de lijn: wij zijn bijzonder trots op de prachtige ontwikkeling van ons buurt opera project, dat jaar na jaar blijft groeien. Steeds meer mensen en doelgroepen vonden de weg naar dit sociaal-artistieke project. We zetten ons elk jaar in voor speciale opendeurdagen, acties en initiatieven, waardoor doorstroom en nieuwe werving kunnen ontstaan. We ontwikkelen daarom gericht beleid op in- en doorstroom, op extra repetitie- en bijeenkomstruimtes, op koppeling van leeftijdsgroepen en gerichte beschikbaarheid van onze productiecapaciteit.

2.2.2 Maatschappelijke werking

2.2.2.1 EDUCATIE

Ons educatieprogramma is van wezenlijk belang voor de maatschappelijke werking van Opera Zuid. Op een positieve en ongedwongen manier brengen we kinderen en jongeren in aanraking met de betovering van theater, muziek en opera. Zo bouwen we aan het operapubliek van de toekomst. Het programma bestaat uit twee pijlers: de jaarlijkse kinderopera en een uitgebreid aanbod workshops, lessen en programma's op maat.

Ook in 2023 zetten wij in op zowel actieve als belevingsgerichte componenten van kunsteducatie. Ook organiseerde we educatieve activiteiten voor een niet- school gebonden publiek. We verdiepten onze samenwerkingen met lokale, regionale en landelijke partners als scholen, penvoerders, theaters, NJO, DNO en Philzuid.

We boden programma's aan voor zowel het primair, voortgezet als hoger onderwijs. We werkten daarvoor nauw samen met Kaleidoscoop (voor *Cultuureducatie met Kwaliteit* en het CmK-programma *Toon je Talent*) en investeerden in relaties met CKV-docenten, scholen in de regio en cultuurpartners zoals JINC, Kunstketel, Montessori en El Habib. Rond onze grotezaalproducties ontwikkelden we workshops op scholen ter voorbereiding op voorstellingsbezoek. Leerlingen konden kennis maken met het opera maakproces en werden uitgenodigd om ook zelf aan de slag te gaan. We brachten opera dichtbij door leerlingen mee te nemen naar het hart van het maak- en speelproces.

Educatie activiteiten 2023

Rondje Cultuur 7 en 8 maart

In samenwerking met Kaleidoscoop hebben 60 leerlingen kennis gemaakt met ons operahuis. Ze kregen een uitgebreide rondleiding en gingen zelf aan de slag in een zangworkshop

Kunstcarrousel Workshop Komt dat Zi(ng)en 22 maart

De kunstcarrousel wordt door Kaleidoscoop georganiseerd voor docenten uit het primair onderwijs om kennis te maken met culturele instellingen in Maastricht en omstreken. Wij gaven een workshop rondom de kindopera *Een lied voor de maan*, waarbij zingen en eigen liedjes schrijven centraal stonden.

Youth Social Entrepreneurship Project 10 maart

Leerlingen van United World College Maastricht worden gestimuleerd zelf projecten op te zetten in de culturele sector. Bij Opera Zuid hebben zij leeftijdsgenoten via een interactieve rondleiding kennis laten maken met ons huis.

NL-DOET DAG 10 maart

Jongeren kwamen helpen bij de kostuumafdeling en het decor-departement in het kader van NL-DOET.

THEATER PROJECT SOPHIANUM 9 mei t/m 20 juni

Leerlingen van de Sophianum Scholengemeenschap hebben rondom het verhaal van *Orphée aux Enfers* een serie van 6 theaterlessen gekregen. In kostuums van Opera Zuid speelden de leerlingen scènes voor ouders en docenten.

BEZOEK ORPHÉE 'Kunsten van de opera' 16 en 17 mei

In het Parktheater ontvingen we leerlingen van verschillende middelbare scholen voor een rondleiding, een kennismaking met onze artistieke staf en een theaterworkshop.

Vorbereidende les Orphée 8 juni

Op het Grotius College in Heerlen namen we leerlingen mee in het maakproces van een opera. Ter voorbereiding op de voorstelling *Orphée aux Enfers* speelden ze via theateropdrachten de opera zelf na.

Workshop en rondleiding Orphée 8 juni

Studenten van de hbo-opleiding muziektherapie kregen een workshop waarbij het specifieke metier van opera zingen centraal stond. We namen hen mee in het maakproces en inhoud van de voorstelling *Orphée aux Enfers*.

JINC-bliksemstage 21 juni

JINC organiseerde een 'bliksemstage' bij Opera Zuid. Leerlingen oriënteerden zich op de verschillende beroepen die in ons huis vervuld worden.

Rondleiding kinderatelier 4 juli

Via welzijnsonderneming Traject kwamen kinderen een kijkje nemen bij de buurtopera. Ze kregen een rondleiding en bezochten een repetitie van de Buurtopera, waar muzikaal leider Ginette zangles gaf aan buurtbewoner Dirk.

Gymnasiumdag Stella Maris College 10 oktober

Gymnasiumleerlingen van het Stella Maris College kregen in carrouselvorm 3 workshops: over het ontstaan van de opera, decor en kostuums, en zingen in de opera.

Rondleiding en repetitiebezoek 18 oktober

De vrouwenvereniging ZijActief Cadier en Keer kwamen op bezoek bij Opera Zuid. Ze bekeken een stuk van de repetitie, kregen een rondleiding en eindigden met een kopje koffie en een lekker stuk vlaai.

Bezoek Opera Zuid Stella Maris College 24 oktober

Bovenbouwleerlingen van het Stella Maris College kwamen op bezoek. Ze bekeken een repetitie, kregen een rondleiding en volgden workshops over *Der Schauspieldirektor* en het schrijven van nieuw recitatief voor muziek.

Bezoek Wiekentschool 1 november

Basisschoolleerlingen kwamen op bezoek voor een rondleiding, theaterworkshop en een repetitiebezoek.

Vorbereidende lessen Een lied voor de maan 1, 6, 13, 14 november

Leerlingen van verschillende basisscholen kregen een voorbereidende les waarbij ze een lied uit de voorstelling 'Een Lied voor de Maan' instudeerden. Ze bezochten de voorstelling en kregen na afloop een theaterworkshop en schreven eigen recensies over de voorstelling.

Bezoeken en voorstelling Een Lied voor de Maan 8 en 9 november

Basisschoolleerlingen kwamen op bezoek om naar 'Een Lied voor de Maan' te gaan. Ook kregen ze een rondleiding en theaterworkshop.

Bezoek docent muziek Fontys Tilburg 8 november

Via PhilZuid kwamen de eerstejaars van de opleiding Docent Muziek uit Tilburg op bezoek in het theater tijdens de montageweek van *Der Schauspieldirektor*. Ze kregen een backstage rondleiding, repetitiebezoek en interactieve theaterworkshop.

De kunsten van de opera Willem van Oranje College 9 november

Middelbare scholieren uit Waalwijk kwamen langs tijdens de montage van *Der Schauspieldirektor*. In samenwerking met Philzuid verzorgden we een repetitiebezoek, rondleiding en theaterworkshop.

Bezoek voor generale 9 november

Hbo-studenten en middelbare scholieren bezochten de voor generale van *Der Schauspieldirektor*.

LAAT HIER JE REACTIE ACHTER!

mooi, opera
voor jonge kinderen.
Jullie mooi gedaan!

ik hou van
mooi
je

leuk!

Heel mooi en leuk
leuke + leerzaam!

Mooi

Leuke
muizen

het was
leuk
super

super
leuk
mooi

super
leuk!

Leuk, en mooi

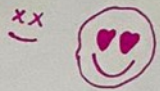
omg

dike
kikker

Hoi !!
Hoi !!

leuk !!

super leuk

het was
heel leuk

Leuke
muizen!

Schatig
mol

leuke
muizen

juli kune
mooi zignen

Leuke
Kostuums!

egt
Luet

Participatie

Opera Zuid heeft de missie opera bereikbaar te maken voor iedereen. We delen onze liefde voor het vak en de kunst met een breed publiek – ongeacht achtergrond, afkomst, opleidingsniveau of financiële draagkracht. Wij doen dit met onze voorstellingen, maar zeker ook via onze participatieprogramma's. We geloven in het samen vertellen van verhalen, de verbindende kracht van muziek en herkenning door ontroering.

Participatie is een onlosmakelijk deel van onze activiteiten: van programmering tot educatie en publiekswerking. Wij zetten onze deuren open voor kinderen, jongeren en volwassenen in onze directe omgeving en daarbuiten. We investeren in duurzame verbindingen om opera dichtbij te brengen. Met resultaat: ons huis in Maastricht is uitgegroeid tot een spontane ontmoetingsplek voor de hele wijk.

BOM: Buurt Opera Malpertuis

De BOM is ons waardevolste en meest intensieve participatieprogramma. Ieder jaar nodigen we buurtbewoners uit om samen met ons een community-opera te maken. We werken met mensen die doorgaans weinig affiniteit met opera hebben, maar wel behoefte aan contact en een wens tot creativiteit. De buurtbewoners brengen hun eigen (levens)verhalen mee, wij bieden vakinhoudelijke expertise en een podium. Door bijna een jaar lang intensief samen te werken, vergroten wij hun wereld. We doorbreken sociaal isolement en maken opera laagdrempeliger en toegankelijker zowel voor de spelers zelf, als voor de rest van de buurt. In hoofdstuk 2.2.1.4 werd de editie 2023 uitvoerig toegelicht.

In samenwerking met welzijnsonderneming Trajekt en het Conservatorium Maastricht creëert Opera Zuid een culturele ontmoetingsplek voor de meest kwetsbare en eenzame groep mensen in de wijk, die afstand hebben tot reguliere cultuuruitingen. De combinatie van cultuurparticipatie en welzijn vergroot de samenredzaamheid van de buurtbewoners en geeft ons team een beter beeld van de problematiek in onze eigen wijk Malpertuis.

De WijkJury

Opera Zuid ondersteunt sinds 2021 de WijkJury. Dit initiatief van Adelheid Roosen (Female Economy) nodigt Maastrichtenaren die zelden met cultuur in aanraking komen uit om samen naar het theater te gaan. De WijkJury bestaat uit bewoners van verschillende wijken, met uiteenlopende culturele achtergronden en leeftijden. Ook in 2023 bezochten zij wederom 12 voorstellingen (toneel, opera, dans) en spraken na afloop met schrijvers, dramaturgen, acteurs en regisseurs. Samen met 'roedelchef' Margreet Sweerts en onze dramaturg Joep Hupperetz gingen zij bij Opera Zuid met elkaar in gesprek over de impact van theaterbeleving.

2.2.2.3 NIEUWE MAKERS EN TALENTONTWIKKELING

Talentontwikkeling en het bieden van kwaliteitsvolle kansen aan jonge professionals is een speerpunt van Opera Zuid. Wij hechten grote waarde aan de wederkerigheid van talentontwikkeling. Jonge talenten krijgen mogelijkheden om zich te ontplooien in een veilige context, omgekeerd bieden zij ons nieuwe perspectieven, andere zienswijzen en nieuwe manieren van werken. Hierdoor blijven wij voortdurend uitgedaagd in een steeds veranderende wereld.

In onze programmering creëren we jaarlijks ruimte voor een productie voor en door jong operatalent, in samenwerking met De Nationale Opera en de Nederlandse Reisopera. In 2023 maakten componist en dirigent Leonard Evers en regisseur Mart van Berkel gezamenlijk de nieuwe opera *Ändere die Welt!* waarin zij het heden en verleden van de opera en de (klassieke) muziek op elkaar lieten botsen. Zie hoofdstuk 2.2.1.2.

De Nederlandse Reisopera, Opera Zuid en De Nationale Opera werken aan een gezamenlijke missie om jong toptalent in staat te stellen zich verder te ontwikkelen en op die manier bij te dragen aan de ontwikkeling van opera in Nederland. Door de krachten te bundelen, hebben wij landelijk bereik, in spreiding, ontmoeting en toegankelijkheid. Zo koppelen we talentontwikkeling aan publieksonwikkeling.

Daarnaast geeft Opera Zuid talentontwikkeling een centrale plaats door veilige plekken voor jong talent binnen alle lijnen van onze programmering te creëren en door met zorg en aandacht

doorgroeimogelijkheden voor talent mogelijk te maken binnen onze organisatie. Wij bieden in ons koor ruimte aan jonge zangers, en op verschillende plekken in onze organisatie kunnen studenten stagelopen. In 2023 hebben verschillende jonge talenten de kans geboden zich te ontplooien binnen de grotezaalproducties. Zo kregen jonge talenten Marina Ruiz, Tom Janssen en Sophie Collin een kleine solo rol in *Orphée aux Enfers*. In het najaar boden we drie studerende jonge zangers, Neele Jacobsen, Berend Stumphius en Pascal Franssen, de kans hun talenten te etaleren naast internationale operaster Sir Thomas Allen in *Der Schauspieldirektor*. Onder begeleiding van vocalcoach en sopraan Chelsea Bonagura en dirigent en repetitor Lochlan Brown kregen de jonge zangers de kans zich verder te ontwikkelen in één-op-één coaching en masterclasses.

2.2.2.4 PUBLIEKSWERKING EN COMMUNICATIE

Publiekswerking

Ons marketing- en communicatiebeleid is nauw verweven met de artistieke strategie. Via publiekswerking geven wij onze zoektocht naar nieuw publiek en doelgroepen vorm. Participatie, educatie én programmering werken samen om de aantrekkingskracht, herkenbaarheid en actualiteit van opera te vergroten. We gaan actief in dialoog met publiek. Zo verdiepen we de band met onze bestaande bezoekers, en enthousiasmeren mensen die nog niet bekend zijn met opera. We werken op allerlei manieren aan het verkleinen van de afstand tot ons potentiële publiek en het verlagen van drempels, waardoor het bezoeken van een voorstelling van Opera Zuid een vanzelfsprekende keuze wordt.

Groot publieksbereik, landelijk en lokaal

Wat betreft publieksbereik is 2023 voor Opera Zuid een succesvol jaar geweest. *Orphée aux Enfers* is door zowel publiek als pers omarmd. De voorstelling ontving zeer lovende recensies. Bovendien maakte publiekslieveling Francis van Broekhuizen deel uit van de cast, wat vermoedelijk een positief effect had op de kaartverkoop. Het verkooppotentieel van deze voorstelling hebben we met onze marketingstrategie in voldoende mate weten te verzilveren. Hoewel *Der Schauspieldirektor* kritisch werd ontvangen door de pers, was het publiek juist erg enthousiast. Hierdoor bleef de kaartverkoop goed overeind. *Der Schauspieldirektor* nodigde uit voor een laagdrempelig opera kennismaking, met humor en beleving als centrale verbinder.

Met de BOM hebben we een manier gevonden om mensen in Malpertuis en omliggende wijken aan ons te verbinden. Mensen die voorheen niet of nauwelijks operavoorstellingen bezochten, vinden de weg naar onze studio tijdens de voorstellingen van de buurtopera. Met de juiste inzet van marketing weten we steeds beter een doelgroep te bereiken die we niet eerder wisten te bereiken. We werken met flyers en video's op social media die enthousiaste mond-tot-mond reclame ondersteunen. Zo bereikten we effectief een nieuwe doelgroep, met slechts een bescheiden marketingbudget.

Samen op zoek naar meer en nieuw publiek: relatie opera zuid en theaters en schouwburgen

Theaters en schouwburgen zijn essentieel voor de verkoop van onze voorstellingen. Voor de marketing en communicatie is Opera Zuid dan ook sterk van hen afhankelijk. Privacywetgeving verhindert het delen van bezoekersgegevens, waardoor wij een groot gedeelte van ons (potentiële) publiek niet zelf kunnen bereiken. Wij bieden uitgebreide ondersteuning wat betreft het aanleveren van marketingmateriaal en -budget, maar theaters en schouwburgen zetten de laatste stap in het verkoopproces. Wij zijn van mening dat onze communicatie niet altijd optimaal bij de bezoekers terechtkomt. Daarom voeren wij regelmatig gesprekken met programmeurs en marketeers van onze kerntheaters. De sterk gegroeide reputatie van Opera Zuid biedt aanknopingspunten om samen te zoeken naar effectievere marketingstrategieën.

Maatwerk voor nieuwe en jongere publieksgroepen

Wij vinden het belangrijk nieuwe publieksgroepen te bereiken. We concentreren ons hierbij specifiek op jongeren en jongvolwassenen, en het zogenaamde 'non'-publiek: mensen die hun weg naar de opera nog niet hebben gevonden. We zetten in op marketinguitingen die specifiek op die doelgroepen zijn toegesneden. Daarnaast boden wij allerlei vormen van randprogrammering aan. In samenwerking met Studium Generale organiseerden we voor studenten een op maat gemaakte inleiding met Sir Thomas Allen gekoppeld aan voorstellingsbezoek.

De pers is voor ons een belangrijk communicatiekanaal. Opera Zuid is redactioneel en via advertenties met grote regelmaat te vinden in de regionale en landelijke pers. Voor een relatief klein gezelschap ontvangen wij bovengemiddeld veel aandacht voor onze producties. Ook heeft de pers het afgelopen jaar aandacht besteed aan de financiële positie en onzekere toekomst van Opera Zuid.

We kozen voor een brede en diverse persstrategie, om een breed en divers publiek aan te spreken. Voor het bereiken van de vakpers werden we ondersteund door specialist Tia Schutrups, voor de commerciële uitingen door The Publicity Company.

2.2.2.5 GEOGRAFISCHE SPREIDING

Opera Zuid is stevig verankerd in onze eigen wijk Malpertuis en standplaats Maastricht. Wij onderhouden warme banden met het Parktheater in Eindhoven en Theater aan het Vrijthof, waar wij huisgezelschap zijn. Vanuit die twee plaatsen bedienen wij onze kernregio's in het zuiden van Nederland. Wij hechten aan goede relaties met theaters in Limburg en Noord-Brabant. In Limburg hebben wij vaste speelplekken in Maastricht, Venlo en Heerlen; in Brabant bedienen wij regelmatig de theaters in Eindhoven, 's-Hertogenbosch, Breda en Tilburg. Tegelijkertijd dragen wij als toonaangevend reizend bis operagezelschap bij aan een landelijk dekkend opera-aanbod. Het tonen van kwalitatief hoogstaand opera's in het hele land is dan ook wezenlijk onderdeel van onze missie.

We zijn blij dat ondanks de spanning tussen de reikwijdte van onze opdracht en de beperkte (financiële) middelen, wij er ook in 2023 in zijn geslaagd producties door het hele land te spelen. De voorstelling *Orphée aux Enfers* was te zien in theaters van Maastricht tot Amersfoort, en van Eindhoven tot Den Haag. En in onze eigen regio zorgden we voor educatie- en participatieprogramma's die kinderen, jongeren en volwassenen opera van dichtbij lieten meemaken.

2.2.2.6 SAMENWERKING

Samenwerking en het zoeken naar synergie zitten in het DNA van Opera Zuid en komen in ieder aspect van onze werking terug. Van (co-)productie over het delen van expertise en middelen tot gezamenlijke projecten op het vlak van ontwikkeling, talent, educatie of participatie. Ook in 2023 hebben wij met tal van partijen samengewerkt. Wij zijn ons steeds bewuster van het belang dat Opera Zuid in lokale en regionale (culturele) ketens speelt.

Samen met De Nationale Opera (DNO) en de Nederlandse Reisopera (NRO) hebben we de zorgzame opdracht een talentenprogramma voor zangers, dirigenten, ontwerpers, regisseurs, technici en andere makers uit binnen- en buitenland vorm te geven. In 2023 resulteerde dit in het project *Ändere die Welt*.

Welzijnsonderneming Trajekt en het Conservatorium Maastricht waren onmisbare partners in projecten waar welzijn en kunst elkaar ontmoeten. Samen hebben we ons actief ingezet om eenzaamheid tegen te gaan en de cohesie in onze buurt te versterken. Voor onze grotezaalproducties is en blijft de begeleiding van Philzuid essentieel. We zijn er trots op dat deze band zich in 2023 verder heeft verdiept en dat we met het orkest constructief in gesprek bleven over knelpunten en uitdagingen. Ook onze langdurige samenwerking met de Limburgse Koorschool werd in 2023 doorgezet met als doel de samenwerking op het gebied van educatie en participatie van kinderen en jongeren te verdiepen, intensifiëren en verduurzamen. In 2024 zal Opera Zuid de productie *We Bouwen een Stad* ondersteunen en mede mogelijk maken. De voorbereidingen voor dit project begonnen in 2023. Opera Zuid was ook in 2023 actief lid van Opera Europa, het samenwerkingsverband van Europese Opera huizen. Door actief deel te nemen aan dit netwerk verdiepen wij onze relaties met collega's in Europa en zoeken wij internationale samenwerking op.

Opera Zuid dankt haar samenwerkingspartners voor de bijzondere verwezenlijkingen in het bijzondere jaar 2023

Philzuid, Parktheater Eindhoven, Theater aan het Vrijthof Maastricht, Theater aan de Parade Den Bosch, Female Economy, Toneelgroep Maastricht, VIA ZUID, Opera Compact, Studium Generale, International School Maastricht, Het Nationaal Jeugdorkest, Trajekt, Cultuurmakers Maastricht, De Nationale Opera, de Nederlandse Reisopera, de Nederlandse Dansdagen, De Wijkmuzikanten, De Limburgse Koorschool, IVC

Opera Zuid kijkt met trots en voldoening terug op deze samenwerkingen.

2.2.3 Vooruitblik activiteiten 2024

I. GROTE ZAAL PRODUCTIES

LA SCALA DI SETA / IL SIGNOR BRUSCHINO – GIOACCHINO ROSSINI

Voorjaar 2024

Muzikale leiding: Sander Teepen | Regie: Marcos Darbyshire | Décor- en kostuumontwerp: Agnes Hasun | Muziekdramaturgie: Pedro Beriso / Cast: Lucilla / Sofia: Lilian Farahani | Giulia / Marianna: Alexia Macbeth | Bruschino padre: Edwin Fardini | Germano / Tutore Gaudenzio: Elliott Carlton Hines | Dorvil / Florville: Manuel Nuñez Camelino | Blansac / Filiberto: Michael Wilmering | Dormont / Un Delegato di Polizia: Jaques de Faber | Bruschino figlio: Pim van Drunen | in samenwerking met Philzuid.

Van vernuftige vermommingen tot stiekeme afspraakjes; de cliché's van de liefde worden met een meesterlijke twist weergegeven in de double bill *La scala di seta / Il signor Bruschino* van belcanto-grootmeester Gioacchino Rossini. In deze twee opera's toonde de jonge Rossini voor het eerst zijn sprankelende humor. Hij componeerde zijn geestige, energieke muziek op de komische verhalen van Giuseppe Maria Foppa.

Na de succesvolle livestreamproductie *L'elisir d'amore* gaat Opera Zuid opnieuw met regisseur Marcos Darbyshire in zee. Continuïteit, duurzaamheid en inclusiviteit qua casting en publiekswerking staan in deze samenwerking centraal. Samen met de Nederlandse dirigent Sander Teepen en de jonge Weense ontwerpster Agnes Hasun vertaalt Darbyshire de ontroering en humor van deze belcanto-pareltjes naar de eigentijdse leefwereld van het publiek. Geheel in lijn met de eigenzinnige signatuur waarmee Opera Zuid de laatste jaren een sterke reputatie heeft verworven.

Ook de cast die voor deze productie bij elkaar wordt gebracht, getuigt van het artistieke profiel van Opera Zuid: wederom een mix van gevestigd en aanstormend talent, waarin internationale gasten met overwegend Nederlandse artiesten de bühne delen. Speciale vermelding verdienen de virtuoze Michael Wilmering en de jonge Limburgse zanger Raoul Steffani.

BLAUWBAARDS BURCHT – BÉLA BARTÓK

Najaar 2024

Muzikale leiding: Duncan Ward | Regie: Kenza Koutchoukali | Decor-, Kostuum- en Lichtontwerp: Yannick Verweij | Dramaturgie: Wout van Tongeren | Cast: Thomas Oliemans, Deirdre Angenent | in samenwerking met Philzuid

In het najaar van 2024 ontwikkelen we een concert-theatrale uitvoering van *Blauwbaards Burcht* van Bartók, waarbij het orkest van Philzuid de rol van protagonist vervult. We brengen daarvoor chef-dirigent Duncan Ward samen met het regietalent Kenza Koutchoukali, die eerder met *Goud!* bij Opera Zuid deputeerde. *Blauwbaards Burcht* is een psychologische thriller waarin de vraag 'hoeveel waarheid kan een liefde verdragen?' centraal staat. De overrompelende muziek, waarin Bartók met meesterhand alle registers van het orkest opentrekt, doet de rest.

Dit project wordt een unieke samenwerking met onze vaste partner Philzuid. We zijn verheugd dat voor het eerst de chef-dirigent van het orkest zélf als muzikaal leider de spil zal zijn van de operaproductie. In dit vernieuwende concept zitten de musici niet in de orkestbak, maar op het toneel. Ze verbeelden en belichamen de 'Burcht': de innerlijke werkelijkheid van ons allen, waar dit baanbrekende stuk over gaat. De proloog van de opera, traditioneel voor een acteur, zal door dirigent en musici worden gebracht. Ieder in de eigen taal en vanuit persoonlijke achtergrond.

Opera Zuid is trots op een internationale topcast. Bariton Thomas Oliemans maakt, na zijn recente debuut bij The Met in New York, bij ons zijn roldebuut als Hertog Blauwbaard, met Deirdre Angenent aan zijn zijde als Judith.

Ons traject met Kenza Koutchoukali willen we in 2024 kracht bijzetten. Niet alleen bieden we haar doorontwikkelingsmogelijkheden met *Hertog Blauwbaards Burcht*; we brengen in het najaar van 2024

ook een herneming van haar regie van Leonard Evers' *Goud!* (tevens te zien bij De Munt in Brussel) Daarnaast regisseert ze onze coproductie *The Four Note Opera* met De Nationale Opera en de Nederlandse Reisopera.

II. TALENTOPERA

THE FOUR NOTE OPERA – TOM JOHNSON & KENZA KOUTCHOUKALI

Regie:Kenza Koutchoukali | Scenografie: Yannick Verweij | Dramaturgie: Wout van Tongeren | Zang: leden van De Nationale Opera Studio

Geïnspireerd door het meta-theater van Luigi Pirandello's 'personages op zoek naar een auteur' schreef componist Tom Johnson een grappig en ontroerend stuk voor een groep zangers die slechts vier noten tot hun beschikking hebben en over niets anders kunnen zingen dan de opera waar ze op dat moment zelf in staan.

Aan de hand van deze tegelijkertijd grappige en diepzinnige opera zoekt Kenza Koutchoukali samen met de jonge zangers van De Nationale Opera Studio - de stemmen van morgen - naar persoonlijke, prikkelende en poëtische antwoorden op de vraag naar de rol van opera in het bouwen aan de wereld van morgen en de verbinding met de huidige wereld en de toekomst.

Het project gaat in première tijdens het Opera Forward Festival 2024 te Amsterdam, en toert in het najaar van 2024 langs de Nederlandse theaters.

III. OPERA VOOR KINDEREN

GOUD! - LEONARD EVERS

Regie:Kenza Koutchoukali | ontwerp: Amber Vandenhoeck | Cast in ontwikkeling

De succesvolle kinderopera *Goud!* draagt bij aan de slagkracht van ons educatie- en participatieprogramma. Deze sprookjesopera is gebaseerd op een verhaal van de gebroeders Grimm. Evers componeerde spannende muziek op verschillende slagwerkinstrumenten, zoals een marimba, een vibrafoon, bekkens en trommels. Allemaal instrumenten die de geluiden van de zee en de vis verklanken. Een zangeres en een slagwerker spelen, zingen en musiceren en brengen het verhaal op het podium tot leven. Wat is een normale wens en wat mateloze hebzucht? En welke gevolgen heeft onze hebzucht op de natuur? Serieuze vragen voor een kinderopera. Toch is *Goud!* niet zwaar op de hand. Humor, poëzie en muziek maken deze opera tot een avontuur voor jong en oud.

We zijn tevens verheugd met de herneming van onze coproductie *Een lied voor de maan* tijdens de kerstvakantie 2024 in de Boekmanzaal te Amsterdam.

IV. BUURT OPERA MALPERTUIS

In het Puccini jaar 2024 staat de verbindende kracht van de overweldigende emotie en ontroering centraal bij het vijfjarige jubileum van de Buurt Opera Malpertuis (BOM). Puccini's *La Bohème*, een opera die gaat over de clash tussen een hart en hoofd boordevol dromen, maar een lege portemonnee, vormt de inspiratiebron. Opnieuw gaan buurtbewoners uit onze wijk Malpertuis een jaar lang met elkaar aan de slag en brengen, onder leiding van professionele musici en theatermakers, verhalen uit de wijk en uit hun persoonlijke levens samen in een gloednieuwe opera. We zetten daarbij in op mensen die, omwille van sociale, culturele, talige of financiële redenen, nooit eerder de weg naar de schouwburg en de opera vonden. In de woorden van één van de deelnemers aan de BOM: "Opera geeft je de kracht tot het dromen van onmogelijke dromen."

Bijzonder is dat we met de BOM een lustrum te vieren hebben: deze editie zal de vijfde zijn.

2.3 BEDRIJF EN ORGANISATIE

2.3.1 Organisatie en personeel

Opera Zuid is een dynamische organisatie en beschikt over een grote kracht om projectmatig te kunnen werken. Per productie wordt het kernteam van vaste medewerkers omringd door een flexibele schil van freelancers, die worden geëngageerd op basis van specifieke vaardigheden en competenties. De invulling en grootte van de schil worden bepaald door de artistieke en technische uitgangspunten van iedere productie.

Vast personeel

Sinds de start van de cultuurnotaperiode 2021-'24 hebben we ons kernteam kunnen uitbreiden van 12 naar 16 fte. Deze uitbreiding betrof voornamelijk jonge en onervaren medewerkers voor de afdelingen marketing, educatie productievoorbereiding, kostuumatelier en dramaturgie. De in 2023 gerealiseerde successen tonen aan dat al deze medewerkers inmiddels optimaal hebben gefunctioneerd binnen onze organisatie. Aansturing vond plaats vanuit het MT. Overlegstructuren werden aangepast om de informatieoverdracht te optimaliseren. Met grote aandacht voor inclusiviteit en transparantie.

De belangrijkste organisatorische ontwikkeling in 2023 is het uit dienst treden van de Uitvoerend producent. We hebben besloten deze functie op een andere wijze in te vullen. We zagen immers veel groeipotentieel bij o.a. de techniek- en productieleiding en we wilden dit potentieel alle ontwikkelingskansen bieden. We zijn verheugd over voortgang en doorgroei die de betrokken medewerkers in 2023 hebben doorgemaakt. Uiteraard zijn de aangepaste takenpakketten vertaald in salarisgroei. Aansturing van de productieafdeling vond rechtstreeks plaats door de Intendant.

Voor elke medewerker in onze organisatie was er aandacht voor zowel individuele ontplooiing en ontwikkeling als het organisatiebewustzijn. Daarnaast creëerden wij stageplekken om jonge mensen te introduceren in het dagdagelijkse werkveld van een cultuurinstelling/operagezelschap. Stageplaatsen zijn steeds omkaderd en begeleid en werden vergoed conform geldende normen.

Freelancers

Opera Zuid doet beroep op freelancers voor de invulling van tijdelijke, projectmatige of vakspecifieke werkzaamheden. Zo heeft Opera Zuid ook in 2023 opnieuw kunnen samenwerken met een groep loyale freelancemedewerkers (zangers, musici, artistieke ondersteuners en technici). Ook bij hen prioriteerden we steeds faire werkverhoudingen en beloningen. We zijn trots op de duurzame en betrokken relaties die hierdoor zijn ontstaan waardoor deze freelancers onderdeel van het Opera Zuid DNA zijn geworden. Vanuit goed opdrachtgeverschap draagt Opera Zuid zorg voor huisvesting voor freelancers. Aan de hand van een welkomstbrochure stellen we hen op de hoogte over de afspraken rondom sociale veiligheid en wijzen wij hen op het feit dat zij een vertrouwenspersoon kunnen raadplegen. Na afloop van tournees vonden evaluaties plaats met aandacht voor resultaat, proces van samenwerking en verhouding beloning versus inzet uren. Voor de cast en de ondersteunende diensten zijn de toegepaste tarieven de laatste jaren naar fair pay bijgesteld.

Vrijwilligers

Opera Zuid dankt onze vrijwilligers voor hun onmisbare inzet en commitment voor onder meer de BOM 2023, ondersteuning marketing tijdens tournees en hulp bij de catering. Voor deze inzet ontvingen onze vrijwilligers de wettelijke toegestane vergoeding. Voor Opera Zuid is hierbij ook de aandacht voor de sociale aspecten van vrijwilligerswerk van groot belang. De vrijwilligers werden professioneel begeleid en aangestuurd. Daarnaast hebben we in 2023 samen met de Sociale Dienst Maastricht Heuvelland een participatieplaats gecreëerd waarbij mensen met een afstand tot de reguliere arbeidsmarkt werkervaring en -ritme kunnen opdoen in ons huis.

2.3.2 Fair Practice en Werkgeverschap

Goed werkgever- en opdrachtgeverschap behoort tot de kern van Opera Zuid. Sleutelbegrippen als solidariteit, transparantie, openheid, veiligheid en duurzaamheid staan centraal. Trots zijn we op de voortrekkersrol die we vervullen op het gebied van fair practice. En op het feit dat we een betrouwbare partner zijn waar iedereen graag mee werkt. Voor de vaste medewerkers wordt de CAO Rijk gevolgd. We voeren met alle interne en externe medewerkers regelmatig gesprekken over werkdruk. We hanteren een duidelijk beleid om interne overuren te minimaliseren.

Beloningsbeleid

Voor onze vaste medewerkers en kantoorpersoneel volgen we de loonschalen van de CAO Rijk. We voeren met alle medewerkers twee keer per jaar voortgangs- en functioneringsgesprekken waarbij thema's als werkdruk, groei en salarisontwikkeling aan bod komen. Voor de verloning van onze freelancemedewerkers is voor Opera Zuid de CAO Toneel en Dans leidend. Daarnaast bieden we extra voorwaarden als bijvoorbeeld catering en overnachtingen.

Veiligheid en vertrouwen

Vanuit goed werkgeverschap hebben wij een externe vertrouwenspersoon voor vragen rondom interne (machts)verhoudingen en grensoverschrijdend gedrag. Hiervoor werkte Opera Zuid ook in 2023 samen met het Landelijk Bureau voor Vertrouwenspersonen en Integriteit (LBVI). Deze vertrouwenspersoon is niet enkel beschikbaar voor het vaste personeel maar vanzelfsprekend ook voor onze freelancers (inclusief internationale zangers en regisseurs). Het bestuur ontvangt jaarlijks een geanonimiseerd verslag over eventuele meldingen die bij de vertrouwenspersoon zijn gedaan. Het bestuur deelt de uitkomsten in vertrouwen met de voorzitter van de RvT. Eventuele vervolgstappen worden in nauw overleg met de expert van het LBVI opgevolgd. Bovendien onderschrijven we de 'Kindness & Dignity Pledge' van I:OPERA actief. We steunen actief dit initiatief van jonge opera professionals die in de operawereld respect, wederzijds begrip en openheid voor verschillen centraal willen zetten. De tekst uit de Pledge is opgenomen in het welkomstpakket dat nieuwe medewerkers en freelancers bij aanvang van hun werkzaamheden krijgen.

2.3.3 Diversiteit en Inclusie

We willen dat opera de maatschappij reflecteert. Daarom werkte Opera Zuid een beleid uit rond inclusie en diversiteit volgens de vier P's van programma, publiek, personeel en partners. Voor ons personeel, zowel het kernteam als de freelancers, werkten we op het gebied van diversiteit met inzichten vanuit zelfscans (codedi.nl) structureel aan een inclusieve en sociaal veilige werkomgeving met gelijke ontwikkelingskansen voor iedereen. In 2023 werden deze scans tweemaal uitgevoerd. In algemene zin kwam uit de scan naar voren dat onze organisatie hoog scoort op het castingbeleid en een inclusieve werksfeer. Gelijkwaardigheid, diversiteit van perspectieven, medezeggenschap en sociale veiligheid staan daarbij voorop. Ons kernteam bestaat uit een gezonde mix van gender en leeftijden, voornamelijk afkomstig uit de regio. Bij externe werving richten we de procedure zo in dat kandidaten met verschillende achtergronden worden aangemoedigd om te solliciteren. Ook in het castingbeleid is ons commitment aan de code Diversiteit en Inclusie leidend.

Vanuit onze missie om opera voor zoveel mogelijk mensen toegankelijk te maken, streven wij een publieksbereik na dat divers is qua samenstelling, afkomst, gender, opleidingsniveau, leeftijd en financiële draagkracht. Wij geloven dat aansluiting vinden bij een pluriforme en veelstemmige samenleving enkel kan ontstaan vanuit wederkerige relaties. Daarom investeren wij in projecten als de Buurt Opera Malpertuis en de WijkJury en in het actief betrekken van een verscheidenheid aan mensen en partners. We willen in het bijzonder onze samenwerking met welzijnsorganisatie Trajekt benoemen waarmee we in 2023 onze langdurige samenwerking in een nieuw convenant hebben herbevestigd.

2.3.4 Governance

Opera Zuid past vanzelfsprekend de acht principes uit de Governance Code Cultuur toe. Wij hechten zeer aan professioneel en betrouwbaar bestuur en toezicht. De Code draagt tevens bij aan transparante communicatie en onderling vertrouwen.

Waarde scheppen voor en in de samenleving

1. *Realiseren van maatschappelijke doelstellingen door culturele waarde te creëren*

Met onze toegankelijke en hoogwaardige programmering maken we opera voor zoveel mogelijk mensen bereikbaar. De grote aandacht die wij aan educatie, participatie en talentontwikkeling besteden, bestendigt en versterkt de lokale, regionale en landelijke opera-infrastructuur.

Wij voelen een grote verantwoordelijkheid voor de hele keten van toeleveranciers en samenwerkingspartners van Opera Zuid. Daarom willen wij een betrouwbare partner zijn. Samen zorgen we voor een bloeiend cultureel veld waar gewerkt en geleerd wordt.

2. *Toepassing van de principes van de Governance Code Cultuur*

Opera Zuid past de principes en aanbevelingen van de Governance Code Cultuur 2019 toe. Wij werken met een Raad-van-Toezicht model, waarin bestuur en RvT duidelijke taken hebben ten aanzien van het naleven van de code. Ook in 2023 voerden we de zelfevaluatiescan van Cultuur+Ondernemen uit.

Integriteit

3. *Integer handelen van bestuurders en toezichthouders*

We implementeren dit principe door:

- Het uitleggen, benadrukken en naleven van de gedragscode voor alle medewerkers;
- Organiseren van ten minste één bijeenkomst per jaar waarin alle medewerkers rechtstreeks met de RvT kunnen spreken.
- Transparante wervingsprocessen van RvT-leden inclusief screening op mogelijke belangenverstremming;
- Niet-deelname aan besluitvorming indien er sprake zou zijn van tegenstrijdig belang. In dit verslagjaar is er geen sprake geweest van belangenverstremming of tegenstrijdig belang.

4. *Rol en verdeling van taken van bestuurders*

Opera Zuid heeft een stichting als rechtsvorm en wordt statutair bestuurd door de Intendant, die voorzitter is van het managementteam. Alle functies kennen een functieomschrijving waarin verantwoordelijkheden en bevoegdheden zijn omschreven. Verantwoordelijkheden en bevoegdheden van het Bestuur en RvT zijn vastgelegd in de Statuten en Directiereglement en Procuratieregeling. In 2023 vonden vijf formele RvT-vergaderingen in aanwezigheid van de bestuurder plaats waar afspraken schriftelijk werden vastgelegd in de notulen, daarnaast was er regelmatig overleg tussen het managementteam en de RvT en was er een tweewekelijks overleg met de bestuurder en voorzitter.

De RvT wordt voorafgaand aan elke vergadering door de bestuurder en het hoofd financiën van Opera Zuid voorzien van financiële informatie. Daarin zijn de exploitatiebegroting/prognose, de voortgang van projecten, liquiditeit en dergelijke meer verwerkt. Deze informatievoorziening is gebaseerd op vaste afspraken en geeft gelegenheid voor vergelijking per periode. Op periodieke basis, eens per maand, vindt overleg plaats tussen de controller en het lid van de RvT belast met financiën. Dit overleg staat in het teken van bewaking van de administratieve organisatie en vastlegging. De uitkomsten worden aan de RvT gerapporteerd. Eenzelfde overleg vindt twee wekelijks plaats tussen de intendant-bestuurder en de voorzitter van de RvT. Dit overleg staat in het teken van algemene zaken binnen het gezelschap en strategie. Ook dit wordt binnen de RvT teruggekoppeld. Op onderscheiden terreinen wordt de RvT geïnformeerd zodra de ontwikkelingen daar aanleiding toe geven. De RvT houdt zichzelf op deze manier op de hoogte van de huidige gang van zaken binnen

Opera Zuid, waardoor zij haar taak kan vervullen. Het vertrouwen in de samenwerking tussen RvT en bestuurder is zodanig dat ieder zich vrij voelt gevraagd en ongevraagd te adviseren.

Zorgvuldig bestuur

5. Verantwoordelijkheid bestuur en dagelijkse leiding

Het Bestuur van Opera Zuid heeft als taak haar maatschappelijke rol te realiseren binnen de met de subsidiënten bepaalde kaders. Indien er sprake is van andere artistieke en zakelijke afwegingen of belangen dan die van de subsidiënten, of medewerkers, wordt hier overleg over gevoerd met de desbetreffende persoon of subsidiënten.

De interne informatievoorziening op operationeel niveau vindt plaats via permanent overleg tussen de medewerkers onderling en met het management. Periodiek vindt er personeelsoverleg plaats. Dit wordt op hoofdpunten gedocumenteerd. Periodiek vindt financiële rapportage plaats aan directie en Raad van Toezicht.

Externe informatievoorziening aan subsidiënten vindt plaats na goedkeurende verklaring door de accountant. De accountant doet hiervan verslag tijdens de voorjaarsvergadering van de RvT.

Het bestuur werkt aan zijn professionele ontwikkeling. Ook in 2023 is het netwerk Opera Europa voor het delen van expertise en best practices zeer nuttig gebleken. Dit netwerk wordt steeds effectiever gebruikt, en leidt in toenemende mate tot het gezamenlijk oppakken van kwesties.

6. Het bestuur: omgang met mensen en middelen

Zorgvuldigheid en verantwoord omgaan met mensen en middelen betekent vooral sturing op continuïteit en efficiency en de zorg voor een veilige werkomgeving. Speciaal punt van aandacht is vooral de verhouding tussen werkdruk en passende beloning. De bestuurder hanteert een strakke sturing op budgetten en liquiditeit en past gerichte risicobeheersing en controle toe.

Binnen het huidige arbeidsreglement zijn onder andere afspraken vastgelegd over de beoordeling en beloning, de toepassing van de loonschalen (CAO Rijk) en de werktijdenregeling. Opera Zuid biedt een winter- en zomerstop aan ter compensatie van meerwerk tijdens productiepieken. We willen de nieuwe medewerkers aan ons binden middels vaste contracten en ruimte bieden voor individuele ontwikkeling en scholing.

Via onze arbeidsvoorwaardenregeling borgen we codes rond gedrag en integriteit. Alle medewerkers van Opera Zuid, zowel vaste medewerkers als freelancers, kunnen bij alle zorgen, vragen, lastige situaties en vermoedens of meldingen van ongewenst en/of ongepast gedrag, terecht bij een van de directie onafhankelijke vertrouwenspersoon.

Goed toezicht

7. Rol van Raad van Toezicht

Dit principe krijgt aldus vorm:

- De rol van de Raad is zowel toezichthoudend als adviserend;
- De RvT fungeert als werkgever van de Algemeen Directeur/Intendant, volgt de regels ten aanzien van de gesprekscyclus en legt verslagen vast;
- De RvT bespreekt ieder jaar haar eigen functioneren, om de twee jaren vindt dit plaats onder externe begeleiding. De zelfevaluatie heeft in 2023 plaats gevonden. In 2024 is een evaluatie onder externe begeleiding geagendeerd in de zomer.
- De jaarrekening en het jaarverslag worden voorzien van een onafhankelijke, rechtsgeldige accountantsverklaring.

De toezichthoudende taak van de RvT vraagt om voldoende afstand tot de organisatie en haar bestuur enerzijds, tegenover voldoende betrokkenheid en kennis van (het functioneren van) de organisatie anderzijds. Een goede balans daartussen borgt een wederzijds vertrouwen waarin de taken volledig integer kunnen worden uitgevoerd. De taak als adviseur vraagt om een meer informele benadering, zonder dat die op gespannen voet komt te staan met de toezichthoudende taak en de rol

als werkgever. De laatste dient op zakelijke wijze te worden uitgevoerd, met oog voor de belangen van de organisatie en haar personeel. De RvT en het bestuur zijn zich er doorlopend van bewust dat ieders rol in het teken staat van een correct, compliant en succesvol functioneren van Opera Zuid, met respect voor ieders belang daarin.

8. Samenstelling, deskundigheid, diversiteit en onafhankelijkheid van de Raad.

De werving van de leden van de RvT gebeurt via een openbare procedure, op basis van een profiel waarbij belang wordt gehecht een diverse samenstelling qua competenties, werkervaring, woonplaats, leeftijd, gender en culturele achtergrond. Binnen de RvT bestaan de volgende functies: voorzitter, vicevoorzitter/secretaris, penningmeester en algemene leden. Daarnaast bestaan er twee commissies, de financiële commissie (audit) en de remuneratie/benoemingscommissie.

De RvT streeft naar een goede opbouw en verhouding in leeftijd, gender en achtergrond van haar leden. In haar laatste zelfevaluatie heeft de RvT geconstateerd dat wat betreft de culturele diversiteit van de leden een verbeteringslag kan worden gemaakt. De RvT wil zo de principes van diversiteit en inclusie nog beter incorporeren.

In zijn samenstelling zorgt de RvT er steeds voor dat alle zakelijke, bestuurlijke en artistiek benodigde deskundigheid vertegenwoordigd is. Voor de Raad is vertegenwoordiging vanuit de provincies Noord-Brabant en Limburg, gezien de spreidingsopdracht van Opera Zuid, essentieel. De profielen daarvoor zijn adequaat beschreven en zijn de leidraad voor het invullen van vacatures. Een professionele houding van de individuele leden van de RvT staat garant voor onafhankelijkheid en het voorkomen van ongewenste belangenverstrengeling. Nieuwe leden worden voorafgaand van hun aantreden voorzien van de benodigde informatie en stukken om een vliegende start mogelijk te maken. Tot de introductie hoort een persoonlijk gesprek met de voorzitter van de RvT, naast een uitgebreide kennismaking met de voltallige RvT. Daarna volgt een kennismaking met het bestuur en de werkomgeving van het gezelschap.

Het rooster van aftreden ziet er als volgt uit (XX betekent niet herbenoembaar)

		2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030
Dhr. mr. J.F.M Heuvelmans	2013		X				XX					
Dhr. mr. L.B. Langevoort	2017		X				XX					
Mw. P.J.M.G. Blanksma- v.d. Heuvel	2018			X				XX				
Mw. G.M.J.M. Stratermans AA	2019				X				XX			
Dhr. P.H.E. Tra	2022							X				XX
De heer M. R. Kagenaar	2021						X				XX	
Mw. S. Goetgeluk	2021						X				XX	

2.3.5 Samenstelling Bestuur en Raad van Toezicht

In het jaar 2023 bestond het Bestuur van Opera Zuid uit:

- **Waut Koeken**, Intendant vanaf 2017.

De Raad van Toezicht van Opera Zuid was in het jaar 2023 als volgt samengesteld:

Dhr. mr. J.F.M. Heuvelmans, Voorzitter vanaf 10-12-2020.

Hoofdfunctie

- Advocaat, BG. Legal

Nevenfuncties

- Voorzitter Raad van Toezicht Theater De Nieuwe Vorst;
- Voorzitter Bedrijven Overleg Regio Tilburg;
- Bestuurslid VNO-NCW Midden-Brabant;
- Lid Raad van Advies Unipartners Tilburg;
- Lid Raad van Toezicht Fonds Spiegelglas;
- Lid Raad van Toezicht Factorium Tilburg;
- Lid KoBra Tilburg.

Mw. G.M.J.M. Stratermans AA, Penningmeester 24-10-2019

Hoofdfunctie

- Eigenaar/ Accountant ZIJ-SPAN B.V.

Nevenfunctie

- Lid Raad van Toezicht Huis voor de Kunsten Limburg;
- Penningmeester Stichting Buccina, Blazen aan het Spui, Den Haag.

Dhr. mr. L.B. Langevoort, lid vanaf 01-07-2017

Hoofdfuncties

- Intendant der Kölner Philharmonie;
- Directeur KölnMusik GmbH;
- Directeur AchtBrücken GmbH;
- Professor aan het Conservatorium van Karlsruhe

Nevenfuncties

- President European Concert Hall Organisation, Brussel;
- President Beirat Deutsche Orchester Stiftung, Berlijn;
- President Beirat Dirigentenforum Deutsche MusikRat Projekt GmbH, Bonn;
- Vice-voorzitter Deutsche Konzerthauskonferenz;
- Lid Beirat Junge Deutsche Philharmonie, Frankfurt;
- Lid Raad van Toezicht Liz Mohn Kultur- und Musikstiftung, Berlijn/Gütersloh;
- Lid Kuratorium Rheinland Common Purpose Deutschland GmbH, Keulen;
- Lid Kuratorium Ensemble Musikfabrik, Köln;
- Lid Kuratorium Landes Jugend Ensembles der Landesmusikrat NRW, Düsseldorf;
- Voorzitter Beirat Kultur City Marketing Köln e.V., Köln;
- Lid Kuratorium KölnAlumni – Universität zu Köln;
- Lid Beirat Kuratorium KölnMusik e.V., Köln;
- Penningmeester Raad van Toezicht ON – Neue Musik Köln e.V., Köln;
- Voorzitter Kuratorium Orchesterakademie GürzenichOrchester Köln, Köln;
- Voorzitter Raad van Toezicht Planet Kultur e.V., Köln;
- Lid van Kuratorium Verein der Freunde und Förderer der Rheinische Musikschule, Köln;
- Lid Raad van Toezicht Zentral Dombau-Verein Köln.

Mevr. P.J.M.G. Blanksma, lid vanaf 01-11-2018

Hoofdfunctie

- Burgemeester van Helmond

Nevenfuncties

- Lid Adviescommissie geschilbeslechting prestatieafspraken Woningwet;
- Voorzitter Raad van Toezicht NIBUD (Nationaal Instituut budgetvoorlichting);
- Voorzitter Stichting toetsing verzekeraar;
- Lid Raad van Toezicht DITSS (Dutch Institute for Technology, Safety & Security);
- Lid Raad van Bestuur Vlaams-Nederlands Huis deBuren;
- Lid Nationaal Comité Veteranen dag;
- Lid Raad van Toezicht Stichting Stimuleringsfonds Volkshuisvesting Nederlandse gemeenten (SVn).

Dhr. Drs. P.H.E. Tra, lid vanaf 18-03-2022

Hoofdfunctie

- Hoofd klassieke muziek, TivoliVredenburg

Nevenfuncties:

- Adviseur Kunstraad Groningen;
- Bestuurslid Stichting Promotie Klassieke Muziek;
- Lid Platform ACCT Ketentafel Freelance Klassieke Musici.

Mw. S. Goetgeluk, Lid vanaf 18-03-2021

Hoofdfunctie

- Management en bestuur

Nevenfuncties (onbezoldigd):

- Ambassadeur philzuid.

Dhr. Drs. M. Kageenaar, lid sinds 15-06-2021

Hoofdfunctie

- Zelfstandig Communicatiestrateg

Nevenfuncties

- Lid Raad van Toezicht Lumière Cinema;
- Voorzitter Debatcentrum Sphinx.

Dhr. ir. H.P.M. Kivits, erevoorzitter

2.4 FINANCIËN

In 2023 bleken de artistieke en organisatorische aanpassingen voortkomend uit het opgestelde plan van aanpak effectief: het financieel resultaat was beduidend positiever dan in de langetermijnbegroting voorzien. In combinatie met liquiditeitsondersteuning door het ministerie van OCW heeft dit de financiële situatie aanzienlijk verbeterd.

2.4.1 Exploitatieresultaat

Opera Zuid sluit het jaar minder negatief af dan voorzien in de begroting. Het negatief exploitatieresultaat komt daarmee uit op -/- € 55.367. Aan de inkomstzijde wordt dit verklaard door de indexering van de subsidie van het ministerie OCW en een verhoging van de structurele jaarlijkse subsidie door de gemeente Maastricht. Verder zijn hogere recettes gerealiseerd en zijn aanvullende eigen inkomsten gerealiseerd op het vlak van fondsen, coproductie en indirecte opbrengsten. Aan de kostenkant zagen we met name lagere huisvestingskosten door het afstoten van een huurobject en lagere energielasten dan begroot. De activiteitenlasten bleven binnen de bijgestelde plannen.

Naar verwachting wordt de exploitatie van de cultuurnotaperiode 2021-2024 sluitend afgesloten.

2.4.2 Liquiditeitspositie

In 2021 heeft Opera Zuid een liquiditeitsbuffer gecreëerd. Deze liquiditeitsbuffer gold als een fundament en waarborg voor de continuïteit en ontwikkeling van de organisatie. Het negatieve exploitatieresultaat in 2022 heeft de liquiditeitsbuffer van Opera Zuid daarna doen afnemen. Om liquiditeitsproblemen in 2023 te voorkomen, heeft het ministerie van OCW een verzoek tot liquiditeitssteun gehonoreerd voor een bedrag van € 200.000. Dit bedrag wordt in 2024 terugbetaald door verrekening in vier gelijke termijnen met de reguliere subsidiebetalingen. De liquiditeitsratio (vlokkende activa/vlokkende passiva) voor 2021 bedroeg 1,89. In 2022 nam deze af naar 0,98. Door het negatieve resultaat over 2023 zakt deze ultimo jaar verder naar 0,94.

Naar de maatstaven van het ministerie OCW wordt de liquiditeit ultimo 2023 beoordeeld als 'hoog risico'. In de jaarrekening 2021 was dit nog 'laag risico'. Gelet op het te realiseren positieve resultaat over 2024 zal de liquiditeit in 2024 opnieuw sterk verbeteren.

2.4.3 Eigen vermogen

Het eigen vermogen van Opera Zuid bedraagt ultimo 2023 € 181.784, opgebouwd uit een negatieve algemene reserve van -/- € 65.820 en bestemmingsreserves van € 247.604. De solvabiliteitsratio (eigen vermogen/totale vermogen) is 24%. Dit is een terugloop ten opzichte van het vorige boekjaar (2022: 26%).

De bestemmingsreserve afschrijvingen wordt gedurende de cultuurnotaperiode 2021-2024 afgebouwd ter dekking van de afschrijvingskosten op de investering in het huistheater uit 2020.

De bestemmingsreserve continuïteitswaarborg omvat de netto-opbrengst van het verkochte onroerend goed. De reserve biedt een structurele buffer ter versterking van de kwetsbare balansstructuur.

2.4.4 Eigen inkomsten

De eigen inkomsten in 2023 bedroegen € 450.421, dit is € 126.043 meer dan begroot. Er zijn hogere inkomsten uit voorstellingen gerealiseerd en er zijn aanvullende eigen inkomsten gerealiseerd op het vlak van projectfinanciering, coproductie en indirecte opbrengsten.

De projectfinanciering had betrekking op het project Buurt Opera Malpertuis, de inkomsten uit coproductie vloeiden voort uit de samenwerking met De Nationale Opera in het kader van de kinderopera *Een lied voor de maan*. Indirecte inkomsten werden verworven door het verrichten van diensten aan derden.

De eigen inkomstennorm voor culturele instellingen (totaal eigen inkomsten/totaal structurele subsidies) bedroeg in het verleden 23,5%. Over 2023 komen de eigen inkomsten uit op 14%. Dit is beduidend lager dan 2022 (25%). Belangrijkste oorzaak hiervoor is het in werking treden van het herstelplan en daarmee het afschalen van activiteiten.

2.4.5 Ondernemerschap

Ondanks de afschaling van activiteiten heeft Opera Zuid kans gezien om invulling te kunnen blijven geven aan het ondernemerschap. Het is een noodzakelijke voorwaarde om onze draagkracht te versterken en onze zichtbaarheid en maatschappelijke relevantie te bestendigen. Cultureel ondernemerschap loopt daarmee als

rode draad door al onze activiteiten. Voorbeelden hiervan zijn de zoektocht naar projectfinanciering voor de Buurt Opera Malpertuis, de coproductie met De Nationale Opera in Amsterdam op het gebied van educatie en realisatie van aanvullende opdrachten voor externe partijen door ons kostuumatelier.

Opera Zuid heeft tijdens en na de COVID-periode geëxperimenteerd met digitalisering en innovatie van productpresentatie. In 2022 hebben we binnen het project Opera Zuid in Cinema de voorjaarsproductie *A Midsummer Night's Dream* verfilmd en aangeboden aan filmhuizen. Helaas stellen we anno 2023 vast dat de aanvankelijke belangstelling in de markt hiervoor is weggeëbd en we geen mogelijkheden zien om de subsidie verstrekt door Brabant C voor dit project verder effectief aan te wenden. We hebben dit initiatief dan ook in goed overleg met Brabant C beëindigd en de niet-benutte middelen gerestitueerd. We zijn Brabant C zeer erkentelijk voor de kansen en open samenwerking in dit project.

2.4.6 Risicoparagraaf

Na de tegenvallende financiële resultaten in 2022 stellen we vast dat het opgestelde plan van aanpak voor de resterende cultuurnotaperiode 2023-2024 werkt. Organisatorische aanpassingen in combinatie met transparantie over de samenstelling van budgetten en stringenter toezicht op de ontwikkeling en uitvoering van plannen hebben geleid tot evenwichtige productieprocessen. Hierdoor is ruimte ontstaan om voor de jaren 2023 en 2024 samenhangende artistieke en productionele keuzes te maken. Continuering van beleid zal naar verwachting leiden tot een sluitend exploitatieresultaat over cultuurplanperiode 2021-2024. Let wel dat een en ander alleen gerealiseerd kon worden door het schrappen of afschalen van voorgenomen artistieke producties en door in te zetten op operarepertoire met kleinere bezettingen zonder koor. Deze ontwikkeling heeft negatieve gevolgen voor ons publiek, de artiesten en de culturele maatschappelijke keten én het zet een rem op de artistieke lange termijn ontwikkeling van Opera Zuid.

Inmiddels zijn de plannen ingediend voor cultuurnotaperiode 2025-2028. We gaan in de plannen uit van hogere financiering door het ministerie van OCW teneinde aan onze basisopdracht te kunnen voldoen en ons publiek te blijven verrassen met enerverende voorstellingen.

2.4.7 Nadere verantwoording aanvullende subsidie RAOCCC

Opera Zuid had ultimo 2022 geen onbenutte subsidies meer ter beschikking vanuit de RAOCCC regeling. In 2023 zijn uit deze regeling dan ook geen middelen meer aangewend, noch nieuwe middelen ontvangen. We beschouwen de RAOCCC regeling daarmee als beëindigd.

3. Jaarrekening

3.1 Balans per 31 december 2023

	31 december 2023		31 december 2022	
	€	€	€	€
ACTIVA				
Vaste activa				
Materiële vaste activa (1)				
Inventaris	170.750		161.581	
Vervoermiddelen	5.287		5.287	
Huurdersinvesteringen	38.771		85.296	
	<hr/>	214.808	<hr/>	252.164
Vlottende activa				
Vorderingen (2)				
Debiteuren	39.467		134.553	
Overige belastingen en premies sociale verzekeringen	68.807		80.284	
Overige vorderingen	96.228		252.164	
	<hr/>	204.502	<hr/>	467.001
Liquide middelen (3)		337.632		187.679
		<hr/>		<hr/>
		<u>756.942</u>		<u>906.844</u>

3.2 Categorieale exploitatierekening 2023

	Huidig boekjaar	Begroting	Vorig boekjaar
Eigen Inkomsten	€	€	€
Publieksinkomsten binnenland	324.462	274.378	363.591
Recette	34.363	0	10.203
Uitkoop	278.030	0	321.320
Partage	12.069	0	32.067
Overige publieksinkomsten	0	0	0
Publieksinkomsten buitenland	10.000	0	84.850
Totale Publieksinkomsten	334.462	274.378	448.441
Sponsorinkomsten	13.500	13.500	13.500
Vergoedingen Coproductent	18.525	0	233.050
Overige Directe Inkomsten	0	0	47.718
Totaal Overige Directe Inkomsten	32.025	13.500	294.268
Totaal Directe Inkomsten	366.487	287.878	742.709
Indirecte Inkomsten	27.285	0	46.612
Private middelen - particulieren incl. Vriendenvereniging	6.649	6.500	3.453
Private middelen - bedrijven	0	0	0
Private middelen - private fondsen	50.000	30.000	88.664
Private middelen - goede doelen loterijen	0	0	0
Totale bijdragen uit private middelen	56.649	36.500	92.117
Totaal eigen inkomsten	450.421	324.378	881.438
Baten in natura	0	0	0
Subsidies			
Totaal structureel OCW	1.882.488	1.856.240	1.766.166
Totaal structureel Provincie	779.167	779.167	762.911
Totaal structureel Gemeente	148.348	92.054	93.665
Totaal structureel publieke subsidie overig	0	0	0
Totaal structurele subsidie	2.810.003	2.727.461	2.622.742
Incidentele publieke subsidies	0	0	80.300
Totale subsidies	2.810.003	2.727.461	2.703.042
TOTALE BATEN	3.260.424	3.051.839	3.584.480
Lasten	Huidig boekjaar	Begroting	Vorig boekjaar
Beheerlasten personeel	786.394	754.193	717.603
Beheerlasten materieel	448.532	533.520	439.845
Totaal beheerlasten	1.234.926	1.287.713	1.157.448
Activiteitenlasten personeel	1.664.190	1.651.291	2.228.738
Activiteitenlasten materieel	416.675	399.472	685.006
Totaal activiteitenlasten	2.080.865	2.050.763	2.913.744
TOTALE LASTEN	3.315.791	3.338.476	4.071.192
Saldo uit gewone bedrijfsvoering	-55.367	-286.638	-486.713
Rentebaten/lasten	0	0	-1.843
Bijzondere baten/lasten	0	0	0
EXPLOITATIERESULTAAT	-55.367	-286.638	-488.556

3.3 Kasstroomoverzicht 2023

Het kasstroomoverzicht is opgesteld volgens de indirecte methode.

	2023		2022	
	€	€	€	€
Kasstroom uit operationele activiteiten				
Bedrijfsresultaat	-55.367		-486.236	
Aanpassingen voor:				
Afschrijvingen	104.074		100.116	
Veranderingen in het werkkapitaal:				
Mutatie vorderingen	262.499		-75.703	
Mutatie kortlopende schulden (exclusief kortlopend deel van de langlopende schulden)	-94.535		178.404	
Kasstroom uit bedrijfsoperaties		216.671		-283.419
Betaalde interest		-		-2.320
Kasstroom uit operationele activiteiten		216.671		-285.739
Kasstroom uit investeringsactiviteiten				
Investerings in materiële vaste activa	-71.710		-65.665	
Desinvesteringen materiële vaste activa	4.992		-	
Kasstroom uit investeringsactiviteiten		-66.718		-65.665
		149.953		-351.404
Samenstelling geldmiddelen				
	2023		2022	
	€	€	€	€
Geldmiddelen per 1 januari		187.679		539.083
Mutatie liquide middelen		149.953		-351.404
Geldmiddelen per 31 december		337.632		187.679

3.4 Grondslagen voor de jaarrekening

ALGEMEEN

De jaarrekening is opgesteld en ingericht in overeenstemming met Titel 9 Boek 2 BW en Richtlijn 640 Organisaties zonder winststreven, die is uitgegeven door de Raad voor de Jaarverslaggeving. Tevens is rekening gehouden met de voorschriften volgens het Handboek verantwoording Cultuursubsidies Instellingen 2021-2024 (hierna Handboek OCW).

Beleidsregels toepassing Wet Normering Topinkomen (WNT)

De Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT) is met ingang van 1 januari 2013 van kracht.

Vergelijking met voorgaand jaar

De cijfers voor 2022 zijn waar nodig geherrubriceerd teneinde vergelijkbaarheid met 2023 mogelijk te maken.

Vreemde valuta

De jaarrekening is opgesteld in euro's; dit is zowel de functionele als de presentatievaluta van de stichting.

GRONDSLAGEN VOOR DE WAARDERING VAN ACTIVA EN PASSIVA

Materiële vaste activa

Het bedrijfsgebouw wordt gewaardeerd tegen verkrijgingsprijs of vervaardigingsprijs inclusief direct toerekenbare kosten, verminderd met de lineaire berekende afschrijvingen op basis van de geschatte toekomstige gebruiksduur. Er wordt rekening gehouden met de bijzondere waardeverminderingen die op balansdatum worden verwacht.

Overige materiële vaste activa worden gewaardeerd tegen de verkrijgings- of vervaardigingsprijs inclusief direct toerekenbare kosten, verminderd met de lineair berekende afschrijvingen op basis van de geschatte toekomstige gebruiksduur. De afschrijvingslasten komen ten laste van de exploitatierekening. Er wordt rekening gehouden met bijzondere waardeverminderingen; dit is het geval als de boekwaarde van het actief (of van de kasstroom genererende eenheid waartoe het behoort) hoger is dan de realiseerbare waarde ervan.

Bijzondere waardeverminderingen van vaste activa

De stichting beoordeelt op iedere balansdatum of er aanwijzingen zijn dat een vast actief aan een bijzondere waardevermindering onderhevig kan zijn. Indien dergelijke indicaties aanwezig zijn, wordt de realiseerbare waarde van het actief vastgesteld. Indien het niet mogelijk is de realiseerbare waarde voor het individuele actief te bepalen, wordt de realiseerbare waarde bepaald van de kasstroom genererende eenheid waartoe het actief behoort. Van een bijzondere waardevermindering is sprake als de boekwaarde van een actief hoger is dan de realiseerbare waarde; de realiseerbare waarde is de hoogste van de opbrengstwaarde en de bedrijfswaarde.

Indien wordt vastgesteld dat een bijzondere waardevermindering die in het verleden verantwoord is, niet meer bestaat of is afgenomen, dan wordt de toegenomen boekwaarde van de desbetreffende activa niet hoger gesteld dan de boekwaarde die bepaald zou zijn indien geen bijzondere waardevermindering voor het actief zou zijn verantwoord.

Vorderingen

Vorderingen worden bij eerste verwerking gewaardeerd tegen de reële waarde van de tegenprestatie, inclusief de transactiekosten. Vorderingen worden na eerste verwerking gewaardeerd tegen de geamortiseerde kostprijs. Voorzeningen wegens oninbaarheid worden in mindering gebracht op de boekwaarde van de vordering.

Liquide middelen

Liquide middelen bestaan uit kas, banktegoeden en direct opeisbare deposito's met een looptijd korter dan twaalf maanden. Rekening-courantschulden bij banken zijn opgenomen onder schulden aan kredietinstellingen onder kortlopende schulden. Liquide middelen worden gewaardeerd tegen de nominale waarde.

Reserves en fondsen

Bestemmingsreserves

Aan deze van het vermogen afgezonderde reserves is door directie van de stichting onder goedkeuring van de Raad van Toezicht een in de jaarrekening omschreven bestedingsmogelijkheid gegeven. Deze ligt in het verlengde van de doelstelling van de stichting.

Bestemmingsfonds

Aan deze van het vermogen afgezonderde reserves zijn op voorschrift van het ministerie van OCW, provincie Limburg, provincie Noord-Brabant en de gemeente Maastricht een in de jaarrekening omschreven bestedingsmogelijkheid gegeven. Deze ligt in het verlengde van de doelstelling van de stichting.

Kortlopende schulden

Schulden worden bij de eerste verwerking gewaardeerd tegen reële waarde. Kortlopende schulden worden na eerste verwerking gewaardeerd tegen de bedragen waartegen de schuld moet worden afgelost.

GRONDSLAGEN VOOR DE BEPALING VAN HET RESULTAAT

Algemeen

Het exploitatieresultaat wordt bepaald als het verschil tussen het totaal der baten en het totaal der lasten. De baten worden verantwoord in het jaar waarin zij zijn gerealiseerd. Baten die worden ontvangen in de vorm van zaken of diensten worden gewaardeerd tegen de reële waarde, voor zover deze bepaalbaar is. In dat geval worden zodanige baten in de staat van baten en lasten verantwoord.

Lasten worden verantwoord zodra zij voorzienbaar zijn. Aanschaffingen voor decors, kostuums, rekwisieten, belichtingsmateriaal voor de eigen programmering worden verantwoord in het jaar dat de voorstelling wordt opgevoerd.

Subsidies

De structurele subsidies die worden ontvangen ten behoeve van de exploitatie van voortdurende activiteiten worden als baten verantwoord in de exploitatierekening in het jaar waar de toekenning voor geldt. De subsidies worden verantwoord als het aannemelijk is dat deze worden ontvangen en Stichting Opera Zuid de condities voor ontvangst kan aantonen.

Sponsorbijdragen

Bijdragen van sponsors worden verantwoord in het jaar waarop de bijdrage betrekking heeft.

Giften

Giften van een zaak in natura worden gewaardeerd tegen de reële waarde in Nederland. Giften bestaande uit diensten worden in het algemeen niet financieel verantwoord, tenzij dit op geld waardeerbare diensten van bedrijven betreft.

De niet-financiële bijdrage die door vrijwilligers wordt geleverd, wordt niet in de staat van baten en lasten verantwoord.

Afschrijvingen

Materiele vaste activa worden vanaf het moment van ingebruikneming afgeschreven over de verwachte toekomstige gebruiksduur van het actief. Over terreinen en vastgoedbeleggingen wordt niet afgeschreven. Indien een schattingswijziging plaatsvindt van de toekomstige gebruiksduur, dan worden de toekomstige afschrijvingen aangepast.

Financiële baten en lasten

Rentebaten en rentelasten

Rentebaten en rentelasten worden tijdsevenredig verwerkt, rekening houdend met de effectieve rentevoet van de betreffende activa en passiva.

GRONDSLAGEN VOOR DE OPSTELLING VAN HET KASSTROOMOVERZICHT

Het kasstroomoverzicht is opgesteld volgens de indirecte methode. De geldmiddelen in het kasstroomoverzicht bestaan uit de liquide middelen. Ontvangsten en uitgaven uit hoofde van interest zijn opgenomen onder de kasstroom uit operationele activiteiten. Transacties waarbij geen instroom of uitstroom van kasmiddelen plaatsvindt, waaronder financiële leasing, zijn niet in het kasstroomoverzicht opgenomen.

3.5 Toelichting op de balans per 31 december 2023

ACTIVA

VASTE ACTIVA

1. Materiële vaste activa

	Inventaris	Vervoer- middelen	Huurders- investeringen	Totaal
	€	€	€	€
<i>Boekwaarde per 1 januari 2023</i>				
Aanschaffingswaarde	354.449	52.855	186.101	593.405
Cumulatieve afschrijvingen	-192.868	-47.568	-100.805	-341.241
	<u>161.581</u>	<u>5.287</u>	<u>85.296</u>	<u>252.164</u>
<i>Mutaties</i>				
Investeringen	71.710	-	-	71.710
Desinvesteringen	-5.547	-	-	-5.547
Afschrijving desinvesteringen	555	-	-	555
Afschrijvingen	-57.549	-	-46.525	-104.074
	<u>9.169</u>	<u>-</u>	<u>-46.525</u>	<u>-37.356</u>
<i>Boekwaarde per 31 december 2023</i>				
Aanschaffingswaarde	420.612	52.855	186.101	659.568
Cumulatieve afschrijvingen	-249.862	-47.568	-147.330	-444.760
Boekwaarde per 31 december 2023	<u>170.750</u>	<u>5.287</u>	<u>38.771</u>	<u>214.808</u>

Afschrijvingspercentages

	%
Inventaris	20 - 33,3
Vervoermiddelen	20
Huurdersinvesteringen	25

Per balansdatum is er geen indicatie dat een vast actief aan een bijzondere waardevermindering onderhevig is. Kostuums, decors en rekwisieten van producties liggen opgeslagen in een gehuurde locatie, deze worden niet gewaardeerd.

VLOTTENDE ACTIVA

2. Vorderingen

	<u>31-12-2023</u>	<u>31-12-2022</u>
	€	€
Debiteuren		
Debiteuren	39.467	144.553
Voorziening dubieuze debiteuren	-	-10.000
	<u>39.467</u>	<u>134.553</u>

Dit betreft voor het grootste deel uitgevoerde werkzaamheden voor derden.
Geen van deze bedragen heeft een looptijd van langer dan een jaar.

Overige belastingen en premies sociale verzekeringen

Omzetbelasting	<u>68.807</u>	<u>80.284</u>
----------------	---------------	---------------

Overige vorderingen

Waarborgsommen	2.445	2.445
Vooruitbetaalde kosten	77.490	138.171
Nog te ontvangen bedragen	16.293	111.548
	<u>96.228</u>	<u>252.164</u>

3. Liquide middelen

Rabobank	335.663	185.552
ING Bank N.V.	1.921	2.095
Kas	48	32
	<u>337.632</u>	<u>187.679</u>

De liquide middelen staan ter vrije beschikking van de stichting.

PASSIVA

4. Reserves en fondsen

De algemene reserve laat het volgende verloop zien:

	2023	2022
	€	€
Algemene reserve		
Stand per 1 januari	-56.978	154.348
Dotatie bestemmingsreserve afschrijving huistheater	46.525	277.230
Resultaatbestemming	-55.367	-488.556
Stand per 31 december	<u>-65.820</u>	<u>-56.978</u>

	31-12-2023	31-12-2022
	€	€

Bestemmingsreserves

Bestemmingsreserve afschrijving huistheater	38.772	85.297
Bestemmingsreserve continuïteitswaarborg	208.832	208.832
	<u>247.604</u>	<u>294.129</u>

	2023	2022
	€	€

Bestemmingsreserve afschrijving huistheater

Stand per 1 januari	85.297	131.822
Onttrekking	-46.525	-46.525
Stand per 31 december	<u>38.772</u>	<u>85.297</u>

Ten behoeve van de financiering van de afschrijvingen op investering huistheater in de periode 2021 tot en met 2024 wordt uit de resultaatbestemming een bestemmingsreserve aangehouden ten bedrage van € 178.437. Onttrekking van de bestemmingsreserve vindt plaats overeenkomstig het afschrijvingsplan van toepassing op de investering in het huistheater. Ultimo cultuurnotaperiode 2021 - 2024 bedraagt deze reserve nihil.

	2023	2022
	€	€
<i>Bestemmingsreserve continuïteitswaarborg</i>		
Stand per 1 januari	208.832	208.832
Stand per 31 december	208.832	208.832

Ten behoeve van de waarborging van de continuïteit van de organisatie is besloten tot de vorming van een reserve. De reserve is bedoeld voor het opvangen van financiële risico's die buiten de reguliere bedrijfsvoering vallen. De reserve mag maximaal 1,5 maal de jaarlijkse kosten van de werkorganisatie bedragen (2023: maximaal € 1.852.389) conform richtlijn brancheorganisatie Goede Doelen Nederland.

Bestemmingsreserve egalisatie kunstenplan 2021 - 2024

Stand per 1 januari	-	68.678
Onttrekking	-	-68.678
Stand per 31 december	-	-

5. Kortlopende schulden

	31-12-2023	31-12-2022
	€	€
Overige belastingen en premies sociale verzekeringen		
Loonheffing	28.493	32.940
Pensioenen	26.242	40.675
	54.735	73.615

Overige schulden

Reservering vakantiegeld en vakantiedagen	58.765	55.033
Nettolonen	444	400
Nog te betalen kosten	64.843	177.738
Vooruitontvangen bedragen	53.026	57.330
Vooruitontvangen subsidie	200.000	-
	377.078	290.501

Niet in de balans opgenomen verplichtingen

Meerjarige financiële verplichtingen

Huur

Er bestaan huurverplichtingen betreffende het pand aan het Malpertuisplein te Maastricht (contract loopt tot 31 december 2024), huur van pand Abtstraat 4A01 (tot en met 31 december 2024) en de nieuwe opslagruimte in de gemeente Zeeland (Noord-Brabant), looptijd contract tot 31 december 2024.

De bijbehorende verplichting korter of gelijk aan 1 jaar bedraagt € 111.332

Leasing

Operational Leasing

Gedurende het boekjaar 2023 heeft de stichting € 4.191 aan leasebetalingen verantwoord in de exploitatierekening. Het betreft een operational leasing van een kopieerapparaat. Het leasecontract is 11 juli 2023 aangegaan voor 72 maanden. Er resteert derhalve nog een looptijd van 66 maanden. De bijbehorende resterende verplichting korter dan 1 jaar bedraagt € 9.672. De bijbehorende verplichting van langer dan 1 jaar en korter dan 5 jaar bedraagt € 43.524.

Overige niet verwerkte verplichtingen

Niet in de balans opgenomen activa

In 2020 zijn subsidies toegekend in verband met de nieuwe kunstenplanperiode 2021-2024. Het ministerie van OC&W, de provincies Noord-Brabant en Limburg en de gemeente Maastricht hebben voor de jaren 2021 tot en met 2024 structurele subsidies toegekend. Voor het jaar 2024 is voor een bedrag van € 2.887.611 aan subsidies te verwachten, exclusief eventueel nog vast te stellen loon- en prijs bijstellingen.

3.6 Toelichting exploitatierekening 2023

Exploitatieresultaat Opera Zuid

Het exploitatieresultaat voor 2023 bedraagt -/- € 55.367, hetgeen € 231.271 minder negatief is dan begroot. Begroot was een bedrag van -/- € 286.638. In 2023 is van het ministerie van OCW een bedrag van € 200.000 ontvangen voor aanvullende liquiditeitssteun. Dit bedrag is verantwoord als vooruit ontvangen en maakt dus geen deel uit van het resultaat. Op verzoek van het ministerie van OCW wordt dit bedrag in 2024 verantwoord als subsidie. Het bedrag van € 200.000 wordt in 2024 door het ministerie van OCW in mindering gebracht op de reguliere subsidiebetalingen, ter vereffening van het vooruit ontvangen bedrag in 2023.

Het resultaat uit gewone bedrijfsuitoefening in 2023 komt uit op -/- € 55.367. Het resultaat uit gewone bedrijfsuitoefening bedroeg in 2021 +/- € 221.184 en in 2022 -/- € 488.556.

3.6.1. Baten

De baten van Opera Zuid zijn € 208.585 hoger dan begroot.

	Huidig boekjaar	Begroting	Vorig boekjaar
	€	€	€
Eigen Inkomsten			
Publieksinkomsten binnenland	324.462	274.378	363.591
Recette	34.363	0	10.203
Uitkoop	278.030	0	321.320
Partage	12.069	0	32.067
Overige publieksinkomsten	0	0	0
Publieksinkomsten buitenland	10.000	0	84.850
Totale Publieksinkomsten	334.462	274.378	448.441
Sponsorinkomsten	13.500	13.500	13.500
Vergoedingen Coproducent	18.525	0	233.050
Overige Directe Inkomsten	0	0	47.718
Totaal Overige Directe Inkomsten	32.025	13.500	294.268
Totaal Directe Inkomsten	366.487	287.878	742.709
Indirecte Inkomsten	27.285	0	46.612
Private middelen - particulieren incl. Vriendenvereniging	6.649	6.500	3.453
Private middelen - bedrijven	0	0	0
Private middelen - private fondsen	50.000	30.000	88.664
Private middelen - goede doelen loterijen	0	0	0
Totale bijdragen uit private middelen	56.649	36.500	92.117
Totaal eigen inkomsten	450.421	324.378	881.438
Baten in natura	0	0	0
Subsidies			
Totaal structureel OCW	1.882.488	1.856.240	1.766.166
Totaal structureel Provincie	779.167	779.167	762.911
Totaal structureel Gemeente	148.348	92.054	93.665
Totaal structureel publieke subsidie overig	0	0	0
Totaal structurele subsidie	2.810.003	2.727.461	2.622.742
Incidentele publieke subsidies	0	0	80.300
Totale subsidies	2.810.003	2.727.461	2.703.042
TOTALE BATEN	3.260.424	3.051.839	3.584.480

Eigen Inkomsten

- De eigen inkomsten bedroegen in totaal € 450.421, een positief verschil ten opzichte van de begroting van € 126.043. De publieksinkomsten waren € 60.084 hoger dan begroot, met name door hogere opbrengst voor de najaarsproductie en recettes uit coproductie. De vergoeding coproducent (€ 18.525) en de indirecte opbrengsten uit diensten voor derden (€ 27.285) waren niet begroot.

Subsidies

- De structurele subsidie door het **ministerie van OCW** bedraagt € 1.668.527 per jaar voor de periode 2021 t/m 2024. De door het Ministerie van OCW in 2023 uitgekeerde subsidie inclusief indexering voor loon- en prijspeilstijging bedroeg € 1.882.488. Daar bovenop werd een bedrag van € 200.000 uitgekeerd als liquiditeitssteun. Dit bedrag is verantwoord als vooruitontvangen en wordt in 2024 door het ministerie van OCW in mindering gebracht op de reguliere subsidiebetalingen in dat jaar. De totaal verantwoorde subsidie over 2023 bedraagt € 1.882.488. In 2021 werd € 1.702.962 verantwoord. In 2022 € 1.766.166.
- De structurele subsidie door de **provincie Limburg** bedraagt € 400.000 per jaar voor de periode 2021 t/m 2024. In het boekjaar 2023 is een bedrag van € 422.656 verantwoord als subsidie Provincie Limburg. De structurele subsidie over boekjaar 2022 bedroeg € 406.400.
- De structurele subsidie door de **provincie Noord-Brabant** bedraagt € 356.511 per jaar voor de periode 2021 t/m 2024. In het boekjaar 2023 is een bedrag van € 356.511 verantwoord als subsidie Provincie Noord-Brabant. De structurele subsidie over boekjaar 2022 bedroeg € 356.511.
- De structurele subsidie door de **gemeente Maastricht** bedroeg € 92.054 per jaar voor de periode 2021 t/m 2024. In het boekjaar 2023 heeft de gemeente Maastricht de subsidie structureel verhoogd. In 2023 is een bedrag van € 148.348 verantwoord als subsidie gemeente Maastricht. De structurele subsidie over boekjaar 2022 bedroeg € 93.665.

Incidentele publieke subsidies

- Opera Zuid had ultimo 2022 geen onbenutte subsidies meer ter beschikking vanuit de RAOCCC regeling. In 2023 zijn uit deze regeling dan ook geen middelen meer aangewend, noch nieuwe middelen ontvangen. We beschouwen de RAOCCC regeling daarmee als beëindigd.
- De gemeente Maastricht heeft voor het project Buurtopera Malpertuis via het loket *cultuurmakers* € 10.000 uitgekeerd. Dit bedrag is in 2023 volledig als projectsubsidie verantwoord.

3.6.2. Lasten

	Huidig boekjaar	Begroting	Vorig boekjaar
Beheerlasten personeel	786.394	754.193	717.603
Beheerlasten materieel	448.532	533.520	439.845
Totaal beheerlasten	1.234.926	1.287.713	1.157.448
Activiteitenlasten personeel	1.664.190	1.651.291	2.228.738
Activiteitenlasten materieel	416.675	399.472	685.006
Totaal activiteitenlasten	2.080.865	2.050.763	2.913.744
TOTALE LASTEN	3.315.791	3.338.476	4.071.192
Saldo uit gewone bedrijfsvoering	(55.367)	(286.638)	(486.713)
Rentebaten/lasten	-	-	(1.843)
Bijzondere baten/lasten	-	-	-
EXPLOITATIERESULTAAT	(55.367)	(286.638)	(488.556)

De lasten van Opera Zuid zijn in 2023 in totaal € 22.685 lager dan begroot. De lasten vallen uiteen in beheerlasten en activiteitenlasten. De beheerlasten zijn € 52.787 lager dan begroot. De activiteitenlasten bedragen € 30.102 hoger. De kosten van het eigen personeel die rechtstreeks betrokken zijn bij de producties worden toegerekend aan de activiteitenlasten.

Beheerlasten

De beheerlasten lagen in 2023 € 52.787 lager dan begroot. De personele kosten kwamen € 32.201 hoger uit. De materiële kosten waren € 84.988 lager dan begroot door het afstoten van een huurobject en een nieuw, gunstiger, energiecontract.

Activiteitenlasten

De activiteitenlasten kwamen € 30.102 hoger uit dan begroot. De personele kosten waren € 12.899 hoger dan begroot. Ook de materiële kosten waren iets hoger dan voorzien (+/+ € 17.203). De hogere kosten kwamen met name tot stand door opschaling van activiteiten voor de Buurtopera Malpertuis.

Resultaatbestemming

Het resultaat wordt als volgt verwerkt in de jaarrekening:

- Een bedrag van € 55.637 wordt onttrokken aan de algemene reserve.
- Een bedrag van € 46.525 wordt onttrokken van de bestemmingsreserve afschrijving huistheater en gedoteerd aan de algemene reserve.

3.6.3. WNT – verantwoording

WNT-verantwoording 2023 Stichting Opera Zuid

Op 1 januari 2013 is de Wet normering topinkomens (WNT) in werking getreden. De WNT is van toepassing op Stichting Opera Zuid. Het voor Stichting Opera Zuid toepasselijke bezoldigingsmaximum is in 2023 € 223.000.

Het betreft hier het algemene WNT-maximum.

1a. Leidinggevende topfunctionarissen met dienstbetrekking en leidinggevende topfunctionarissen zonder dienstbetrekking vanaf de 13e maand van de functievervulling

Leidinggevende topfunctionarissen met dienstbetrekking en leidinggevende topfunctionarissen zonder dienstbetrekking vanaf de 13e maand van de functievervulling inclusief degenen die op grond van hun voormalige functie nog 4 jaar als topfunctionaris worden aangemerkt

Gegevens 2023

Bedragen x € 1

Functiegegevens

Aanvang en einde functievervulling in 2023

Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte)

Dienstbetrekking?

W.K.M.
Koeken

R.S. van
Wijk

Bestuurder

Intendant

1/1 - 31/12

1,0

ja

Uitvoerend

producent

1/1 - 28/02

1,0

ja

Bezoldiging

Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen

Beloningen betaalbaar op termijn

Subtotaal

119.105

23.587

-

-

119.105

23.587

Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum

223.000

37.166

Het bedrag van de overschrijding en reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan

-

-

Bezoldiging

119.105

23.587

Reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan

N.v.t.

N.v.t.

Toelichting op de vordering wegens onverschuldigde betaling

N.v.t.

N.v.t.

Gegevens 2022

Functiegegevens

Aanvang en einde functievervulling in 2022

Omvang dienstverband 2022 (in fte)

Dienstbetrekking?

Bestuurder

Intendant

1/1 - 31/12

1,0

ja

Uitvoerend

Producent

1/1 - 31/12

1,0

ja

Bezoldiging

Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen

Beloningen betaalbaar op termijn

Subtotaal

114.911

90.671

-

-

114.911

90.671

Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum

216.000

216.000

Bezoldiging

114.911

90.671

1d. Topfunctionarissen met een totale bezoldiging van € 1.900 of minder

Topfunctionarissen inclusief degenen die op grond van hun voormalige functie nog 4 jaar als topfunctionaris worden aangemerkt met een totale bezoldiging van € 1.900 of minder

NAAM TOPFUNCTIONARIS	FUNCTIE
J.F.M. Heuvelmans	Voorzitter
G.M.J.M. Stratermans	Penningmeester
L.L. Langevoort	Lid
E. Blanksma - van den Heuvel	Lid
S. Goetgeluk	Lid
M. Kagenaar	Lid
P. Tra	Lid

4. Prestatieverantwoording

Prestatiemodel - Podiumkunsten (niet-orkesten)

Validatie van een regel
Status tabblad
Status spreadsheet

n.v.t.
n.v.t.
Volledig

Verantwoordingsjaar
KVK-nummer organisatie
Statutaire naam organisatie

2023
41078061
Stichting Opera Zuid

Standplaats (gemeente)
Eventuele 2e standplaats

Maastricht

Producties		aantal	
1	Grote zaal	3	
2	Midden en kleine zaal	4	
3	Online producties	0	
4	Totaal producties (1+2+3)	7	
Voorstellingen en bezoeken		aantal voorstellingen	aantal bezoeken
Reguliere voorstellingen			
5	Standplaats	7	1.537
6	Buiten standplaats	44	13.084
7	Buitenland	3	875
8	Online	0	0
9	Totaal reguliere voorstellingen (5+6+7+8)	54	15.496
Specificatie van bezoeken reguliere voorstellingen			
10	Gratis bezoeken (zaal; alles wat niet online is)		2.635
11	Gratis bezoeken (online)		0
12	Betaalde bezoeken (zaal) (5+6+7-10)		12.861
13	Betaalde bezoeken (online) (8-11)		0
14	Totaal reguliere voorstellingen (10+11+12+13)		15.496
Schoolgebonden voorstellingen			
15	Zaal (alles wat niet online is)	12	1.637
16	Online	0	0
17	Totaal schoolgebonden voorstellingen (15+16)	12	1.637
18	Totaal voorstellingen en bezoeken (9+17)	66	17.133
Activiteiten aanvullend op het prestatie­model in het Handboek		<i>aantal activiteiten</i>	<i>aantal bezoeken</i>
19	Schoolgebonden activiteiten	6	118
20	Overige activiteiten	4	633
21	Niet schoolgebonden educatieve activiteiten	6	235
22	Begeleidende activiteiten	15	459

5. Handtekeningenblad

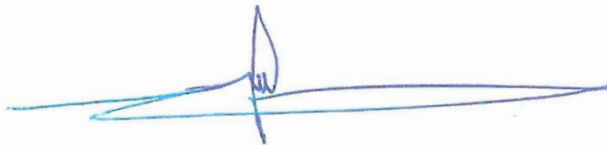
Getekend te Maastricht, 25 april 2024

Het Bestuur van Stichting Opera Zuid

W.K.M. Koeken
Intendant - bestuurder

Namens de Raad van Toezicht van Stichting Opera Zuid, daartoe gemandateerd

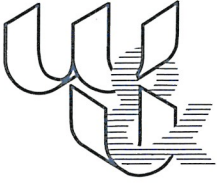

Dhr. Mr. J.F.M. Heuvelmans
Voorzitter

Mw. G.M.J.M. Stratermans AA
Penningmeester

6. Controleverklaring

WOLTING & VERSTEEGH

accountants belastingadviseurs

postbus 2511
6401 da heerlen

gerard bruningstraat 12
6416 eb heerlen
telefoon +31 45 542 55 11
e-mail info@wolting.nl
kvk 14042709

Aan de Raad van Toezicht van
Stichting Opera Zuid
Malpertuisplein 60
6217 CD MAASTRICHT

Controleverklaring van de onafhankelijke accountant

A. Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen jaarrekening 2023

Ons oordeel

Wij hebben de jaarrekening 2023 van Stichting Opera Zuid te Maastricht gecontroleerd.

Naar ons oordeel:

- geeft de in dit jaarverslag opgenomen jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van het vermogen van Stichting Opera Zuid op 31 december 2023 en van het resultaat over 2023 in overeenstemming met het Handboek verantwoording cultuursubsidies instellingen 2021 – 2024;
- zijn de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties over 2023 in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand gekomen in overeenstemming met de in de relevante wet- en regelgeving opgenomen bepalingen, zoals opgenomen in de subsidiebeschikkingen en in de relevante wet- en regelgeving zoals uitgewerkt in paragraaf 2.3 van het Accountantsprotocol cultuursubsidies instellingen 2021 – 2024.

De jaarrekening bestaat uit:

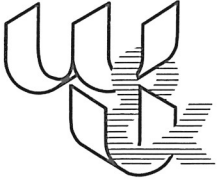
- 1) de balans per 31 december 2023;
- 2) de staat van baten en lasten over 2023; en
- 3) de toelichting met een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen.

De basis voor ons oordeel

Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens het Nederlands recht, waaronder ook de Nederlandse controlestandaarden, het Accountantsprotocol cultuursubsidies instellingen 2021 – 2024, het Controleprotocol eindverantwoording verleende subsidies Provincie Limburg 2017, Regeling controleprotocol subsidies Noord-Brabant 2020 en het Controleprotocol eindverantwoording verleende subsidies Gemeente Maastricht 2020 vallen. Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de sectie 'Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening'.

Wij zijn onafhankelijk van Stichting Opera Zuid zoals vereist in de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO) en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA).

Wij vinden dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

Geen controlewerkzaamheden verricht ten aanzien van de anticumulatiebepaling van artikel 1.6a WNT en artikel 5 lid 1(j) uitvoeringsregeling WNT

In overeenstemming met het Controleprotocol WNT 2023 hebben wij geen controlewerkzaamheden verricht op gegevens in de WNT-verantwoording, of het ontbreken daarvan, op grond van de anticumulatiebepaling van artikel 1.6a WNT en artikel 5, lid 1 onderdeel j Uitvoeringsregeling WNT. Dit betekent dat wij niet hebben gecontroleerd of er wel of niet sprake is van een normoverschrijding door een leidinggevende topfunctionaris vanwege eventuele dienstbetrekkingen als leidinggevende topfunctionaris bij andere WNT plichtige instellingen alsmede of de in dit kader vereiste toelichting juist en volledig is.

B. Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen andere informatie

Naast de jaarrekening en onze controleverklaring daarbij, omvat het jaarverslag andere informatie die bestaat uit:

- het verslag van de Raad van Toezicht;
- het bestuursverslag;
- de overige gegevens; en,
- de prestatieverantwoording.

Op grond van onderstaande werkzaamheden zijn wij van mening dat de andere informatie:

- met de jaarrekening verenigbaar is en geen materiële afwijkingen bevat;
- alle informatie bevat die op grond van het Handboek verantwoording cultuursubsidies instellingen subsidieperiode 2021 – 2024 is vereist.

Wij hebben de andere informatie gelezen en hebben op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de controle of anderszins, overwogen of de andere informatie materiële afwijkingen bevat.

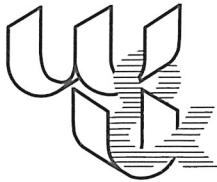
Met onze werkzaamheden hebben wij voldaan aan de vereisten in het Accountantsprotocol cultuursubsidies instellingen 2021 – 2024, het Controleprotocol eindverantwoording verleende subsidies Provincie Limburg 2017, Regeling controleprotocol subsidies Noord-Brabant 2020, het Controleprotocol eindverantwoording verleende subsidies Gemeente Maastricht 2020 en de Nederlandse Standaard 720. Deze werkzaamheden hebben niet dezelfde diepgang als onze controlewerkzaamheden bij de jaarrekening.

Het bestuur is verantwoordelijk voor het opstellen van de andere informatie, waaronder het bestuursverslag en de overige gegevens in overeenstemming met het Handboek verantwoording cultuursubsidies instellingen subsidieperiode 2021 – 2024.

C. Beschrijving van verantwoordelijkheden met betrekking tot de jaarrekening

Verantwoordelijkheden van het bestuur en de Raad van Toezicht voor de jaarrekening

Het bestuur is verantwoordelijk voor het opmaken en getrouw weergeven van de jaarrekening in overeenstemming met het Handboek verantwoording cultuursubsidies instellingen subsidieperiode 2021 – 2024.

Het bestuur is ook verantwoordelijk voor het rechtmatig tot stand komen van de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties, in overeenstemming met de in de relevante wet- en regelgeving opgenomen bepalingen, zoals opgenomen in de subsidiebeschikkingen en in de relevante wet- en regelgeving zoals uitgewerkt in paragraaf 2.3 van het Accountantsprotocol cultuursubsidies instellingen 2021 – 2024.

In dit kader is het bestuur tevens verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing die het bestuur noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening en de naleving van die relevante wet- en regelgeving mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fouten of fraude.

Bij het opmaken van de jaarrekening moet het bestuur afwegen of de instelling in staat is om haar werkzaamheden in continuïteit voort te zetten. Op grond van genoemde verslaggevingsstelsels dient het bestuur de jaarrekening op te maken op basis van de continuïteitsveronderstelling, tenzij het bestuur het voornemen heeft om de instelling te liquideren of de activiteiten te beëindigen of als beëindiging het enige realistische alternatief is.

Het bestuur dient gebeurtenissen en omstandigheden waardoor gereede twijfel zou kunnen bestaan of de instelling haar bedrijfsactiviteiten in continuïteit kan voortzetten, toe te lichten in de jaarrekening.

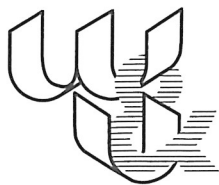
De Raad van Toezicht is verantwoordelijk voor het uitoefenen van toezicht op het proces van financiële verslaggeving van de instelling.

Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening

Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van een controleopdracht dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel.

Onze controle is uitgevoerd met een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle materiële fouten en fraude ontdekken.

Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fraude of fouten en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.

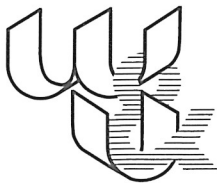
Een meer gedetailleerde beschrijving van onze verantwoordelijkheden is opgenomen in de bijlage bij onze controleverklaring.

Heerlen, 29 april 2024

Wolting & Versteegh B.V.

w.g. F. van der Stelt RA

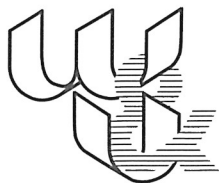
Coll.

Bijlage bij de controleverklaring:

Wij hebben deze accountantscontrole professioneel kritisch uitgevoerd en hebben waar relevant professionele oordeelsvorming toegepast in overeenstemming met de Nederlandse controlestandaarden, het Accountantsprotocol cultuursubsidies instellingen 2021 – 2024, het Controleprotocol eindverantwoording verleende subsidies Provincie Limburg 2017, Regeling controleprotocol subsidies Noord-Brabant 2020, het Controleprotocol eindverantwoording verleende subsidies Gemeente Maastricht 2020, ethische voorschriften en de onafhankelijkheidseisen. Onze controle bestond onder andere uit:

- het identificeren en inschatten van de risico's dat de jaarrekening afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fouten of fraude, dan wel het niet rechtmatig tot stand komen van baten en lasten alsmede de balansmutaties die van materieel belang zijn, het in reactie op deze risico's bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel. Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten. Bij fraude kan sprake zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing;
- het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel om een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van de entiteit;
- het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving, de gebruikte financiële rechtmatigheidscriteria en het evalueren van de redelijkheid van schattingen door het bestuur en de toelichtingen die daarover in de jaarrekening staan;
- het vaststellen dat de door het bestuur gehanteerde continuïteitsveronderstelling aanvaardbaar is. Tevens het op basis van de verkregen controle-informatie vaststellen of er gebeurtenissen en omstandigheden zijn waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de instelling haar activiteiten in continuïteit kan voortzetten. Als wij concluderen dat er een onzekerheid van materieel belang bestaat, zijn wij verplicht om aandacht in onze controleverklaring te vestigen op de relevante gerelateerde toelichtingen in de jaarrekening. Als de toelichtingen inadequaat zijn, moeten wij onze verklaring aanpassen. Onze conclusies zijn gebaseerd op de controle-informatie die verkregen is tot de datum van onze controleverklaring. Toekomstige gebeurtenissen of omstandigheden kunnen er echter toe leiden dat een instelling haar continuïteit niet langer kan handhaven;
- het evalueren van de presentatie, structuur en inhoud van de jaarrekening en de daarin opgenomen toelichtingen; en
- het evalueren of de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de onderliggende transacties en gebeurtenissen en of de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand zijn gekomen.

Wij communiceren met de Raad van Toezicht onder andere over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante bevindingen die uit onze controle naar voren zijn gekomen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing.